№ 148 (1961)
Чацвер, 12 жніўня 2004 г.
Выдаецца з ліпеня 1995 г.
на беларускай і рускай мовах
Перыядычнасць — 5 разоў у тыдзень
Выдавец: УП «Народная воля»
Кошт свабодны.

На прастор, на шырокі разлог
Выходзі, мой народ, грамадо...
Якуб КОЛАС

Народная Воля

E-mail: nv@promedia.by
http://nv.promedia.by

Надвор'е

У Мінску сёння ўдзень чакаецца — +23...+25, уначы — +12...+14; у Брэсце ўдзень — +24...+26, уначы — +15...+17; у Гродне ўдзень — +23...+25, уначы — +14...+16; у Віцебску ўдзень — +20...+22, дождж, уначы — +9...+11, без ападкаў; у Гомелі ўдзень — +21...+23, уначы — +14...+16; у Магілёве ўдзень — +22...+24, дождж, уначы — +13...+15, без ападкаў.

На астатняй тэрыторыі краіны захаваецца цёплае, без ападкаў надвор'е.

www.meteo.by

ПУЛЬС

Юрый Сівакоў на Алімпіяду не паедзе

Як паведамлялася раней, Еўрасаюз прыняў заяву аб тым, што знаходжанне на Алімпіядзе ў Афінах Юрыя Сівакова абсалютна непрымальнае. Нягледзячы на ўсе спробы беларускіх чыноўнікаў (былі прынятыя заява беларускага МЗС і заява Нацыянальнага алімпійскага камітэта), Еўрасаюз пакінуў сваё рашэнне без змяненняў.

На тэрміновай нарадзе, дзе прысутнічалі Аляксандр Лукашэнка і Юрый Сівакоў, было прынята рашэнне, што Сівакоў на Алімпіяду не паедзе, а будзе кіраваць дэлегацыяй з Мінска.

Зараз у Мінску тэрмінова ствараецца другі алімпійскі штаб, які будзе шчыльна супрацоўнічаць са штабам нашай дэлегацыі ў Афінах і прымаць аператыўныя рашэнні пры ўзнікненні магчымых праблем.

Напэўна, асноўная адказнасць за дзейнасць беларускай дэлегацыі ў Афінах ляжа на плечы шэфа алімпійскай місіі Анатоля Іванова і намесніка міністра спорту і турызму Галіну Забур'янаву.

Віталь ГАРБУЗАЎ.

Ціск на кандыдатаў ад апазіцыі

Ініцыятыўныя групы кандыдатаў у дэпутаты Палаты прадстаўнікоў ад апазіцыі пачалі сутыкацца з праблемамі пры рэгістрацыі. Так, у акруговую выбарчую камісію Барысаўскай гарадской выбарчай акругі №77 падаў дакументы на рэгістрацыю сваёй ініцыятыўнай групы кіраўнік грамадзянскай ініцыятывы "За чысты Барысаў", актывіст Партыі БНФ Сяргей Салаш.

На наступны дзень некаторым членам ініцыятыўнай групы патэлефанавалі невядомыя, якія запатрабавалі ад актывістаў апазіцыі заявіць, што яны падтрымліваюць С.Салаша пад прымусам.

Больш за тое, 8 жніўня да члена ініцыятыўнай групы Тамары Садчанка прыйшлі дадому людзі, якія не пажадалі назваць сябе, і прымусілі жанчыну пісьмова адмовіцца ад членства ў групе.

Яшчэ аднаго члена ініцыятыўнай групы, работніцу аднаго з дзяржпрадпрыемстваў Барысава, кіраўніцтва прадпрыемства прымусіла 9 жніўня напісаць заяву аб выхадзе з групы пад пагрозай непрацягу працоўнага кантракта.

Андрэй АЛЕКСАНДРОВІЧ.

Спартсмены — дзецям

У гродзенскім Доме культуры прайшла чарговая сустрэча з серыі "Спартсмены — дзецям". Вядомыя беларускія спартсмены (хакеісты **Леанід ФАЦІКАЎ**, **Канстанцін КАЛЬЦОЎ**, тэнісістка **Вольга БАРАБАНШЧЫКАВА**, дзяўчаты са зборнай Беларусі па мастацкай гімнастыцы) зрабілі падарункі дзецям шматдзетных сем'яў, а таксама тым дзецям, якія гадуюцца ў дзіцячых дамах сямейнага тыпу.

Сярод падарункаў — тэлевізар, веласіпеды, пыласос і коўдры на агульную суму каля 2000 долараў ЗША.

Віталь ГАРБУЗАЎ.

Схапілі фальшывы-манетчыка

На след злачыннай групоўкі, якая займаецца друкаваннем і збытам фальшывых замежных грошай, выпадкова выйшлі віцебскія міліцыянеры. На адной з вуліц абласнога цэнтра яны затрымалі мужчыну ў момант, калі ён спрабаваў прадаць мясцоваму жыхару 7 купюр па 100 еўра за 600 долараў, што быццам было выгадна для пакупніка.

Пры асабістым аглядзе ў прадаўца валюты было знойдзена яшчэ 68 купюр па 100 еўра, а ў кватэры затрыманага аператыўнікі знайшлі 48 купюр вартасцю па 100 долараў. Усю грашовую масу, якая выглядала падазрона свежай, накіравалі на экспертызу, у выніку якой высветлілася, што ўсе замежныя грошы выраблены спосабам плоскага друку, а серыйныя нумары, кантрольныя літары і лічбы скапіраваны з сапраўдных купюр з дапамогай электрафатаграфіі.

Сяргей БУТКЕВІЧ.

Шаноўныя чытачы! Да 15 жніўня можна падпісацца на «Народную волю», якую будзеце атрымліваць з 1 верасня.

ЧУЛІ?

Джон МАККЕЙН, сенатар Злучаных Штатаў Амерыкі:

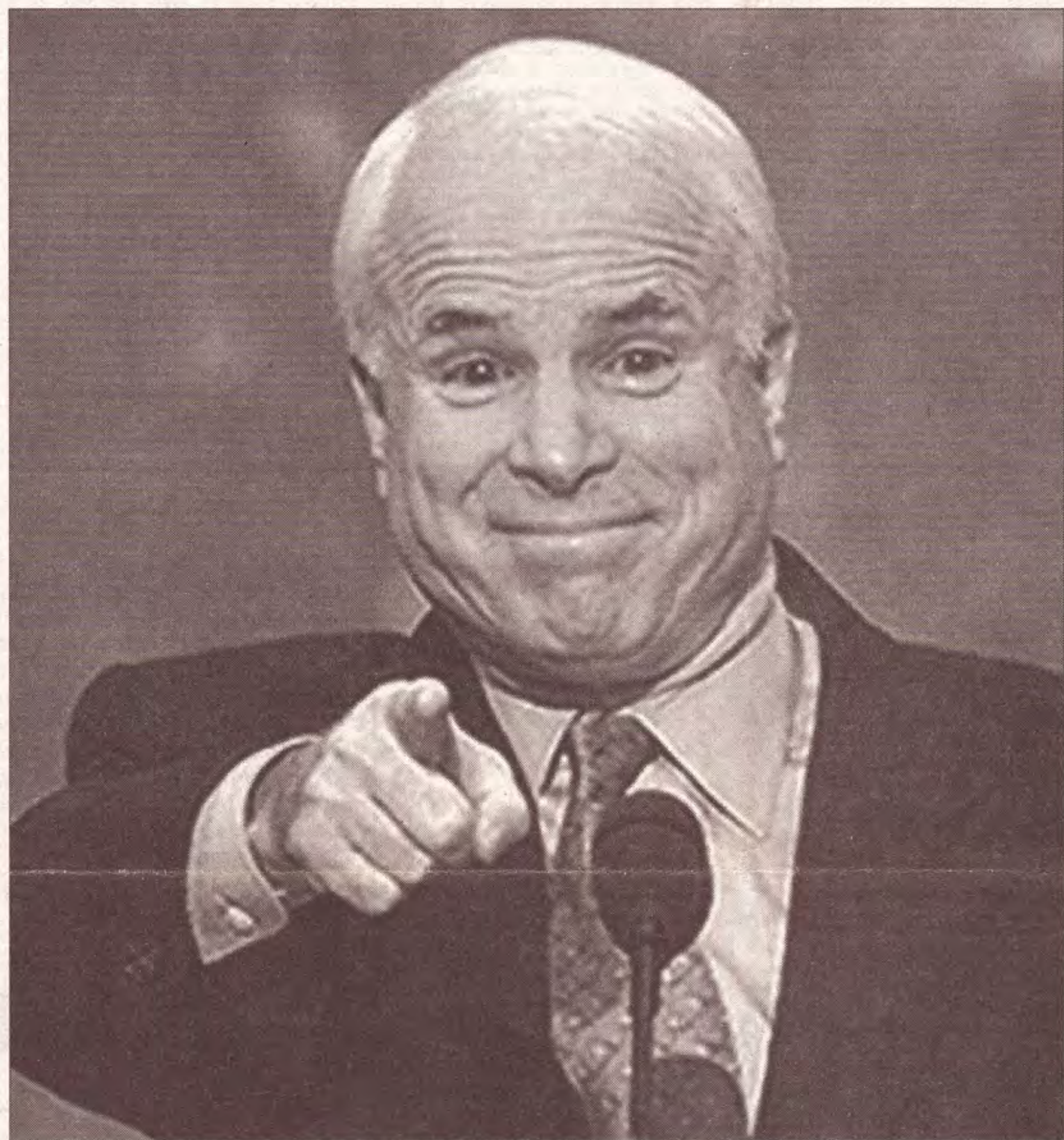
«Лукашэнка баіцца нават размаўляць з прыхільнікамі дэмакратыі»

Днямі былы кандыдат у прэзідэнты ЗША, сенатар Джон Маккейн планаваў наведаць Беларусь разам з трыма сваімі калегамі. Але беларускія ўлады адмовілі амерыканцам у візе.

Ніжэй мы прыводзім поўны тэкст заявы сп. Маккейна, пераклад на беларускую мову якога зрабіла Радыё Свабода:

"Я расчараваны, але, шчыра кажучы, не здзіўлены апошнім антыдэмакратычным захадам беларускага прэзідэнта Аляксандра Лукашэнкі. У гэтым месяцы я збіраўся ачоліць дэлегацыю амерыканскіх сенатараў у Беларусь, дзе мы планавалі правесці некалькі сустрэч, у тым ліку і з прэзідэнтам. Баючыся, што мы будзем крытыкаваць ягоную таталітарную ўладу, спадар Лукашэнка адмовіў нам у візах і не дазволіў уехаць у краіну. Хаця ні для каго не ёсць адкрыццём боязь дыктатара, які разглядае як пагрозу нават наведванне абраных народам прадстаўнікоў, аднак адмова з боку Лукашэнкі сталася яшчэ адным сумным днём для беларускага народа. Беларускія людзі, аднак, павінны суцяшаць сябе веданнем таго, што такая тыранія не можа доўжыцца вечна.

Ва ўсім свеце сябры Беларусі, да якіх я сябе залічваю, са шкадаваннем адзначаюць, што гэты крок ёсць толькі апошнім інцыдэнтам у шэрагу правакацый супраць прыхільнікаў дэмакратыі. Хаця адмова нам у візах ёсць яскравым доказам агіды прэзідэнта Лукашэнкі да дыялогу з абранымі ў свабодных выбарах палітыкамі, яна бляднее ў параўнанні з нядаўнімі падзеямі, што адбыліся ў самой Беларусі. Урад пад кіраўніцтвам спадара Лукашэнкі, як для яго звычайна, праводзіў пераслед, арышты, збіццё абаронцаў дэмакратыі. Гэтыя дэмакраты часта не вінаватыя ні ў чым іншым, як толькі ў тым, што ўголас выказваліся і дэманстравалі супраць дыктатуры, да якой знізіўся іхні ўрад.

Спадар Лукашэнка не спыніў сваіх нападаў на любую прыкмету апазіцыі да ягонага адзінаўладнага рэжыму. На генерала Валерыя Фралова, аднаго з найбольш прыкметных лідэраў дэмакратычнага руху, перад ягоным домам напалі чацвёра людзей у масках і жорстка яго збілі. Міхаіл Марыніч, сябра і адзін з лідэраў найшырэйшага дэмакратычнага аб'яднання Беларусі кааліцыі **"5+"**, *быў 26 красавіка арыштаваны і ўсё яшчэ ўтрымліваецца пад арыштам. Беларуская партыя працы, сябра-заснавальнік* **"5+"**, *была нядаўна ліквідаваная Вярхоўным судом Беларусі.*

Заходнія грамадскія апытанні паказваюць падзенне падтрымкі спадара Лукашэнкі і ягонай палітыкі ўзору савецкага часу. Спадар Лукашэнка адказаў на гэта далейшым падаўленнем свабоды слова, улучна з выдаленнем з краіны некалькіх расійскіх журналістаў за тое, што яны падалі праўдзівую інфармацыю аб колькасці ўдзельнікаў апазіцыйнага мітынгу пратэсту. Падчас гэтага мітынгу шматлікія мірныя актывісты былі арыштаваныя і збітыя аддзеламі дзяржаўнай міліцыі.

Зараз да гэтага нарастаючага спісу злоўжыванняў мы далучаем адмову ў візе сенатарам Злучаных Штатаў. Прэзідэнт Лукашэнка баіцца нават размаўляць з прыхільнікамі дэмакратыі, і з гэтай прычыны, як і з прычыны ўсяго таго, што адбываецца сёння ў гэтай вялікай, але праблемнай краіне, сябры Беларусі не могуць не адчуваць смутку. Урад і народ Беларусі павінны ведаць, што нашая ўвага да тамтэйшых падзей будзе нязменнай і што нашыя спадзяванні на свабодную і дэмакратычную будучыню Беларусі вытрываюць".

«Мядовы спас-2004» у Пінску

Першыя ўсебеларускія дні пчалярства і Міжнародны кірмаш "Мядовы спас-2004" адбудуцца ў Пінску (Брэсцкая вобласць) 14—15 жніўня. У іх возьмуць удзел пчаляры і пчалярскія прадпрыемствы з Беларусі, Расіі, Украіны, Польшчы, Чэхіі.

Алег СТАЦЭНЯ.

У Калякіна ўзніклі праблемы...

У лідэра Партыі камуністаў Беларускай (ПКБ) Сяргея Калякіна ўзніклі праблемы з рэгістрацыяй ініцыятыўнай групы. Палітык балатуецца ў дэпутаты Палаты прадстаўнікоў па Гомельскай-Навабеліцкай выбарчай акрузе № 38.

Як паведаміў БелаПАН С.Калякін, некалькі дзён таму яго прадстаўнікі перадалі ў акруговую выбарчую камісію дакументы для рэгістрацыі ініцыятыўнай групы — заяву прэтэндэнта аб згодзе балатавацца і спіс групы. *"Гэта адзіныя дакументы, якія, згодна з выбарчым кодэксам, неабходна падаваць для рэгістрацыі ініцыятыўнай групы"*, — сказаў лідэр ПКБ. Аднак у акруговай камісіі запатрабавалі падаць пацвярджэнне аб тым, што С.Калякін з'яўляецца грамадзянінам Беларусі. *"Я не лічу сябе абавязаным даваць якія-небудзь дадатковыя звесткі. У акруговых камісій ёсць права звяртацца ў дзяржаўныя органы з рознымі запытамі, што тычацца звестак аб кандыдатах у дэпутаты".*

Паводле слоў лідэра ПКБ, у выпадку адмаўлення акруговай камісіі ў рэгістрацыі яго ініцыятыўнай групы ён будзе абскарджваць гэтае рашэнне ў Цэнтрвыбаркаме, а затым, калі будзе неабходна, у судзе.

Юрый ПАЦЁМКІН.

Падазраецца ў забойстве бацькі

Супрацоўнікі мінскай міліцыі затрымалі 19-гадовага маладога чалавека, які падазраецца ва ўчыненні забойства ўласнага бацькі з наступным расчляненнем яго трупа. У двары дома па вуліцы Нававіленскай у кантэйнеры са смеццем была знойдзена тазасцегнавая частка цела мужчыны, загорнутая ў цэлафанавы пакет і жаночы халат. У той жа дзень пракуратура Цэнтральнага раёна Мінска завяла крымінальную справу па факце забойства, а ў ГУУС была створана следча-аператыўная група.

У выніку ўдалося ўстанавіць асобу забітага — ім аказаўся 46-гадовы раней судзімы жыхар Мінска. Следчая група ўстанавіла, што падазраваемы падчас сваркі забіў бацьку, расчляніў труп і выкінуў яго часткі ў розных месцах горада.

Цяпер гэты чалавек узяты пад варту і дае паказанні, прызнаючы сваю віну.

Андрэй АЛЕКСАНДРОВІЧ.

РАКУРС

Поражение на выезде

Валерий КАРБАЛЕВИЧ, эксперт аналитического центра «Стратегия»

Между ликвидацией Европейского гуманитарного университета, Белорусской партии труда, попыткой парализовать выпуск газеты "Народная воля" и отказом греков пустить Юрия Сивакова на Олимпиаду на первый взгляд нет прямой связи.

Однако на самом деле логическая взаимообусловленность этих событий достаточно прозрачна.

Ужесточение созданной в Беларуси системы власти, усиление репрессий против гражданского общества неизбежно сопровождается конфликтом с цивилизованным миром.

Избирательность репрессий создает впечатление некой случайности. В самом деле, почему одни общественные организации или газеты закрывают, а другие нет? Почему литературные журналы отняли у Союза писателей два года назад, а до "Народной воли" добрались только теперь?

Можно ли здесь проследить какую-то закономерность?

На наш взгляд, логика такова. Если для установления контроля над номенклатурой официальный лидер вооружился тактикой выбивания самого сильного игрока (самого известного председателя колхоза, директора завода, ректора вуза, главного банкира), то в отношении идейных и политических оппонентов выбрана противоположная тактика.

Здесь репрессии проводятся по схеме от слабого к сильному, от малоизвестного к более известному.

В системе образования сначала избавлялись от отдельных нелояльных преподавателей. Затем дошла очередь и до целых учебных заведений. В прошлом году закрыли Национальный гуманитарный лицей, теперь — ЕГУ.

В нескончаемой борьбе со СМИ тоже наблюдается определенная тенденция.

Сначала закрывались не очень известные издания (региональные газеты), СМИ с негативным для большинства населения идеологическим клеймом ("Свабода" — рупор "националистов"), относительно малотиражные газеты ("Навіны", "Наша свабода").

Затем трех журналистов осудили по уголовной статье.

Вскоре дошла очередь и до основных независимых газет. "БДГ" вытеснили в полумаргинальную сферу (запретили официальную подписку и продажу через "Союзпечать"). Наконец добрались и до "Народной воли", единственной ежедневной независимой газеты, в некотором смысле символа негосударственной прессы.

То же самое касается и общественных структур.

Сначала закрывали отдельные негосударственные организации. Затем ликвидировали ресурсные центры. Теперь очередь дошла и до оппозиционных партий. Опять же выбрали для начала не самую известную — Белорусскую партию труда.

Исходя из такой логики, следующими могут быть ОГП и Партия БНФ.

Иначе говоря, общество готовят к брутальным действиям властей постепенно, шаг за шагом. Общественный организм приучают к боли гомеопатическими дозами. Ибо шоковая терапия может вызвать возмущение и активный протест.

Заодно проверяют реакцию населения. Если общество активно сопротивляется, то власти делают паузу. Самые свежие примеры: полугодовая история закрытия ЕГУ и отступление властей в деле исключения опального депутата Владимира Парфеновича из Национального олимпийского комитета.

После паузы, как правило, наступление продолжается, ибо такова внутренняя логика этой властной системы.

Скандал вокруг назначенного главой олимпийской делегации министра спорта и туризма Юрия Сивакова — в связи с его намерением поехать в Грецию — интересен своей предсказуемостью. Какова же в данном случае логика действий официального Минска?

Когда Парламентская ассамблея Совета Европы приняла резолюцию по докладу Христоса Пургуридеса, практически все независимые СМИ едва ли не единодушно указали на министра спорта как на весьма вероятную первую жертву преследования европейскими государствами лиц, подозреваемых в причастности к исчезновению оппонентов режима. И указали именно в связи с намечавшейся поездкой на Олимпийские игры.

Наконец, о такой опасности должны были предупредить руководство страны белорусские дипломаты.

В общем, высшее руководство не могло не знать о возможных последствиях поездки Сивакова в Афины.

И была масса простых и безболезненных вариантов избежать скандала. Разве обязательно назначать руководителем олимпийской делегации именно министра спорта? С этой миссией вполне мог справиться его заместитель или руководители НОК. И благовидных предлогов не надо особо придумывать.

Зачем же было лезть на рожон?

Единственный логичный ответ на этот вопрос состоит в том, что Сивакова назначили руководителем делегации сознательно и даже демонстративно.

Можно предложить два объяснения смысла этой демонстрации. Одно лежит в области психологии. Отправляя Юрия Сивакова на Олимпиаду, официальный Минск бросает вызов Западу, показывает свою силу, дескать, не боимся мы вас. Это такое своеобразное преодоление комплекса политической неполноценности, боязнь показать слабость.

Другое объяснение находится в сфере чистой политики и основывается на четком политическом расчете.

Можно предположить, что накануне важной политической кампании Александр Лукашенко в каком-то смысле заинтересован в конфликте, обострении отношений с Западом.

По крайней мере, так получалось всегда в период предыдущих кампаний (например, в 1996, 2001 годах).

Причем плюсом для властей является то, что, по их версии, на этот раз Запад ущемляет интересы Беларуси не в области высокой политики, а в чувствительной для населения, болельщиков (т.е. простых обывателей) сфере спорта.

И теперь даже любые неудачи белорусских спортсменов можно списать на предвзятое отношение к ним со стороны хозяев Олимпиады, Международного олимпийского комитета и т.д.

Обратите внимание: в официальных заявлениях МИДа и НОКа Беларуси в связи с "делом Сивакова" тщательно обходится вопрос о том, **что** послужило причиной отказа в выдаче визы белорусскому министру.

Однако в такой авантюрной игре есть и свои опасности для властей.

Прежде всего политизация обывателя — дело всегда обоюдоострое.

Людям долго и старательно внушали, что не может быть международной изоляции страны, находящейся в центре Европы. И вот теперь далекий от политики болельщик увидит, что при двух сотнях стран — участниц Олимпийских игр только руководителя белорусской делегации не пустили в Афины! Значит, тут что-то не так.

Более того, с момента назначения министра спорта руководителем олимпийской делегации события могли пойти и по совсем драматичному, куда более жесткому сценарию.

Всем памятна история с поездкой в США госсекретаря союзного государства Павла Бородина. Представим, что и теперь события могли разворачиваться по аналогичному сценарию. В соответствии с рекомендациями ПАСЕ по докладу Пургуридеса какая-нибудь европейская страна возбуждает уголовное дело и выписывает ордер на задержание Ю.Сивакова. Он прилетает в Афины — и попадает в камеру.

Кто может дать гарантию, что через несколько месяцев узник не заговорил бы?

("Белорусские новости".)

СКАНДАЛ

Врачи предстанут перед судом

Если ничего не изменится, то, может быть, в конце августа — начале сентября в суд передадут "дело врачей" Республиканского научно-практического центра (РНПЦ) "Кардиология". Хирурги-кардиологи обвиняются в том, что незаконно взимали с пациентов и их родственников денежные средства — всего насчитано 65,7 миллиона рублей.

Скандал разразился в стенах научно-практического центра осенью прошлого года.

В сентябре 2003 года сотрудниками ОБЭП Московского района Минска были задержаны двое молодых кардиохирургов РНПЦ. Обвинения, предъявленные врачам, были слишком серьезные: якобы они продавали пациентам электрокардиостимуляторы и электроды, которые те должны были получать бесплатно. Аппараты как российского, так и американского производства закупались на тендерной основе за бюджетные деньги. Пациентам же говорилось, что электрокардиостимуляторов импортного производства в наличии нет и купить их можно в СП "Мультимедицин". Понятно, за большие деньги. Больным даже не требовалось объяснять, что западные приборы значительно лучше российских. На самом деле в СП якобы не было электростимуляторов, пациентам имплантировали приборы, которые находились в центре и были переданы туда Министерством здравоохранения. Фактически медикам инкриминировали то, что они стали на путь бессовестного обмана людей и путем мошенничества их попросту обкрадывали.

Против врачей было возбуждено уголовное дело. В ходе следствия было выявлено несколько подобных инцидентов, "дело врачей" передано в Управление по экономической преступности МВД.

В течение года подозреваемых в крупном мошенничестве врачей стало уже пятеро. Арестован также заместитель директора СП "Мультимедицин".

На допрос следователи МВД вызывали руководителя научно-практического центра **Николая Манака**, его заместителя по хирургической помощи, врача с мировым именем **Юрия Островского**.

В феврале 2004 года Николай Манак лишился директорской должности. По официальной версии, в связи с выходом на пенсию. С известным кардиологом, личным врачом Петра Машерова просто не продлили контракт. По неофициальной версии, Манака "ушли" из-за скандала с кардиохирургами. Николай Андреевич был готов работать и дальше, но в Минздраве, видимо, решили иначе.

В Управлении по экономической преступности МВД не говорят, когда дело кардиохирургов будет передано в суд и в какой именно суд. Но мы надеемся, что судебные слушания будут открытыми. Хотя бы для представителей средств массовой информации. Ведь данное дело очень непростое. Как ни печально, но сегодня уже никого не удивляет, когда на скамье подсудимых оказываются медики. Как, впрочем, и директора предприятияй, преподаватели вузов, предприниматели. Такое ощущение, что взятки и кражи стали отличительной особенностью нашего государства.

К слову, кардиохирурги не признают себя виновными и напрочь отвергают саму возможность совершения какого-либо мошенничества с установкой электрокардиостимуляторов. Один из обвиняемых, сообщила "БДГ", сказал, что пациенты покупали электрокардиостимуляторы только в том случае, когда в центре не было бесплатных приборов или когда пациент хотел приобрести импортный стимулятор. Подменить один стимулятор другим невозможно в принципе. После установки электрокардиостимулятора на руки больному выдается паспорт прибора, а при выписке на отдельном листе указывается, какая операция была произведена больному и какой аппарат установлен. Все это необходимо для того, чтобы в случае сбоев можно было быстро перепрограммировать электрокардиостимулятор.

Кто прав, кто виноват должен решить суд. Ждать, видимо, придется недолго.

Ольга ГРИНЕВИЦКАЯ.

БЛІЦ-КАМЕНТАРЫЙ

Навошта павялічваць мінус?

Агенцтва БелТА паведамляе, што Аляксандр Лукашэнка ў час рабочай сустрэчы са сваім паўнамоцным прадстаўніком — намеснікам прэм'ер-міністра Васілём Даўгалёвым даручыў апошняму актывізаваць намаганні па далейшым павелічэнні беларуска-расійскага тавараабароту.

Вядома, што экспарт нашых тавараў у Расію за студзень—май гэтага года ў параўнанні з адпаведным перыядам мінулага павялічыўся на 37 працэнтаў, імпарт адтуль — на 28,9 працэнта. Так што рост аб'ёму знешняга гандлю з усходняй суседкай і так высокі. А вось сальда адмоўнае. Яно склала аж 1 мільярд 357,6 мільёна долараў. СМІ паведамляюць, што за першае паўгоддзе адмоўнае сальда ў гандлі з Расіяй павялічылася яшчэ і складае ўжо 1 мільярд 760,8 мільёна долараў. У той час як з краінамі па-за СНД яно станоўчае ў суме 943,6 мільёна долараў.

Што ж атрымліваецца? Валюта, якую Беларусь зарабляе ў гандлі ў асноўным з заходнімі краінамі, перакачваецца ў Расію і яе нават не хапае, каб перакрыць мінус. Дык чаму ж мы павінны павялічваць гандаль з Расіяй (і яшчэ больш павялічваць мінус сальда), а не з краінамі Захада?

Той мінус, які склаўся ў гандлі з Расіяй, — вельмі сур'ёзны сігнал. Час ужо дэталёва разабрацца, па чыёй віне ён такі і каму выгадны такі гандаль. Аднак такое пытанне, выходзіць, нікога не цікавіць? Ва ўсялякім разе, у згаданым паведамленні аб гэтым ні слова.

Яўген ТАЎГЕНЬ.

Алег Трусаў прэзентаваў кнігу

Прэзентацыя кнігі вядомага грамадска-палітычнага дзеяча, археолага і гісторыка, старшыні грамадскага аб'яднання "Таварыства беларускай мовы імя Францішка Скарыны" Алега Трусава "Падсумаванне" адбылася ў Мінску.

У гэтым навукова-папулярным выданні, якое выйшла з друку да 50-годдзя з дня нараджэння дацэнта кафедры гісторыі і музеязнаўства Беларускага дзяржаўнага універсітэта культуры, кандыдата гістарычных навук А.Трусава, прадстаўлены яго артыкулы, апублікаваныя ў 2004 годзе, а таксама спіс яго 550 навуковых, навукова-папулярных і вучэбна-метадычных публікацый з 1976 па 2004 год.

На прэзентацыі быў адзначаны ўклад А.Трусава — дэпутата Вярхоўнага Савета Беларусі 12-га склікання і намесніка старшыні камісіі ВС па адукацыі, культуры і захаванні гістарычнай спадчыны ў справе абвяшчэння дзяржаўнага суверэнітэту і поўнай незалежнасці Беларусі, распрацоўкі афіцыйнай выявы дзяржаўнага герба краіны "Пагоня", бел-чырвона-белага сцяга Рэспублікі Беларусь і навершыя для яго.

Марат ГАРАВЫ.

Моладзь співаецца...

"Самай вострай праблемай моладзі па-ранейшаму застаецца алкагольная і наркатычная залежнасць, — заявіла намеснік міністра адукацыі РБ Таццяна Кавалёва на прэс-канферэнцыі "Актуальныя пытанні дзяржаўнай маладзёжнай палітыкі", прысвечанай Міжнароднаму дню моладзі. — *Агульная колькасць непаўналетніх, якія стаяць на ўліку ў наркалагічных службах, у гэтым годзе дасягнула 15.714 чалавек".*

Колькасць моладзі, якая ўжывае алкагольныя напоі, значна ўзрасла. Статыстыка сцвярджае, што кожны чацвёрты падлетак, які здзяйсняе злачынства, знаходзіцца пад уплывам алкагольнага ап'янення. Па словах Таццяны Кавалёвай, "дзяржавай праводзіцца шэраг мерапрыемстваў, прымаецца шмат мер, каб абараніць маладых ад такой страшнай з'явы, як алкагалізм, але ўсё залежыць ад выбару саміх падлеткаў. Вельмі горка ад таго, што яны часта самі не здагадваюцца аб згубным уздзеянні алкаголю і наркотыкаў".

Вольга БЕЛАЯ.

Пацярпеў ад выбуху

Пры выбуху газапаветранай сумесі ў вёсцы Скураты Смалявіцкага раёна Мінскай вобласці быў разбураны зборна-шчытавы дачны дом, 40-працэнтныя апёкі цела атрымаў яго гаспадар.

Дзмітрый БЕЛЬСКІ.

Аварыя пад Баранавічамі

На пятым кіламетры дарогі "Баранавічы—Уцёс" адбылося дарожна-транспартнае здарэнне, у выніку якога два чалавекі загінулі, пяцёра паранены.

ДТЗ адбылося непадалёк ад вёскі Узногі. 33-гадовая жанчына, якая кіравала аўтамабілем маркі "Форд", не справілася з кіраваннем і выехала на паласу сустрэчнага руху. "Форд" і аўтамабіль маркі "Хонда", які ехаў яму насустрач, сутыкнуліся амаль лоб у лоб.

Галіна ЗАГАДСКАЯ.

ПУЛЬС

У памяць ахвяр Халакосту

У Шаркоўшчынскім раёне Віцебскай вобласці ўвекавечаны месцы знішчэння ахвяр Халакосту ў гады Другой сусветнай вайны.

У інтэрв'ю БелаПАН старшыня Германавіцкага культурна-асветніцкага цэнтра імя Язэпа Драздовіча, былы вязень гета і фашысцкага канцлагера Ада Райчонак паведаміла, што на тэрыторыі раёна ў 1941-1944 гадах нацысты расстралялі каля 1000 яўрэяў у пасёлку Шаркоўшчына, 916 чалавек у вёсцы Лужкі і прыкладна па 400 — у вёсках Германавічы і Ёды. "У невялікіх населеных пунктах раёна фашысцкаму генацыду падвергліся яшчэ некалькі дзесяткаў ахвяр Халакосту, у тым ліку 12 — у Сямёнавічах і 15 — у Шкунціках", — расказала А.Райчонак.

Паводле яе слоў, на месцы трох найбольш буйных месцаў знішчэння яўрэяў — у Ёдах, Лужках і Шаркоўшчыне — устаноўлены памятныя знакі.

Разам з тым старшыня цэнтра выказала шкадаванне ў сувязі з тым, што "нават на святы ніхто ля гэтых мемарыялаў кветкі не пакладзе, нібыта гэта не нашы людзі, а іншапланецяне". "Вакол жа знака ў Лужках расце жыта — і падысці да мемарыяла немагчыма", — заўважыла А.Райчонак.

Марат ГАРАВЫ.

У Мінску пачаў працу Рэспубліканскі дом беларускага кіно

Як паведаміў БелаПАН генеральны дырэктар унітарнага прадпрыемства "Кінавідэапракат" Мінгарвыканкама Васіль Коктыш, Дом кіно мае статус філіяла унітарнага прадпрыемства "Кінавідэапракат". Яго дзейнасць рэгламентуецца трохбаковым дагаворам, заключаным паміж Мінскім гарвыканкамам, Міністэрствам культуры і Рэспубліканскім грамадскім аб'яднаннем "Беларускі саюз кінематаграфістаў".

У перспектыве Дом беларускага кіно будзе размяшчацца ў кінатэатры "Партызан", паведаміў В.Коктыш. Аднак, пакуль у "Партызане" ідзе рэканструкцыя, базавым месцам Дома кіно вызначаны кінатэатр "Цэнтральны".

Мерапрыемствы, што арганізуюцца Домам кіно, будуць праводзіцца ў розных кінатэатрах сталіцы. Першым такім мерапрыемствам, паводле слоў В.Коктыша, стала творчая сустрэча з расійскім аніматарам Аляксандрам Пятровым, які атрымаў "Оскара" за сваю работу "Стары і мора". Затым Дом кіно плануе арганізаваць дапрэм'ерны паказ расійска-беларускай карціны "Дунечка" Аляксандра Яфрэмава.

Юлія ЦЯЛЬЦЕЎСКАЯ.

Пры атрыманні хабару затрыманы супрацоўнік ВА «Гомсельмаш»

Пры атрыманні хабару ў памеры адна тысяча долараў ЗША затрыманы намеснік дырэктара дэпартамента рэгіянальных продаж — начальнік упраўлення гандлю РУП "ВА "Гомсельмаш". Ён атрымаў грашовае ўзнагароджванне ад прадстаўніка адной з камерцыйных фірм Гомеля за садзейнічанне, аказанае ў водпуску прадукцыі аб'яднання. Пра гэта паведамілі БелаПАН у Гомельскім абласным упраўленні па барацьбе з арганізаванай злачыннасцю і карупцыяй.

Як зазначыў намеснік начальніка рэгіянальнага ўпраўлення па барацьбе з аргзлачыннасцю і карупцыяй МУС Валерый Круглякоў, па факце хабару заведзена крымінальная справа па частцы 1 артыкула 430 Крымінальнага кодэкса Беларусі. Супрацоўнік "Гомсельмаша" затрыманы і змешчаны ў следчы ізалятар УУС. Матэрыялы справы перададзены ў Гомельскую абласную пракуратуру.

А ўсяго за першае паўгоддзе ў Гомельскай вобласці зафіксавана амаль 150 фактаў атрымання хабару службовымі асобамі.

Алена ПАСКАННАЯ.

Открытое письмо

Конституционному суду Республики Беларусь от пенсионеров производственной сферы

В статье 3 Конституции Республики Беларусь провозглашается, что *"единственным источником государственной власти... является народ"*. Статья 13 утверждает, что *"государство дает всем равные права"*, статья 22 — что *"все равны перед законом и имеют право без всякой дискриминации на равную защиту прав и законных интересов"*, статья 42 — что *"женщины и мужчины, взрослые и несовершеннолетние имеют право на равное вознаграждение за труд равной ценности"*.

Мы утверждаем, что декретами президента №18 от 19 сентября 1997 года и №19 от 19 ноября 1998 года "О некоторых мерах по упорядочению материального и социального обеспечения служащих государственного аппарата и приравненных к ним лиц" и последующим законом парламента все эти статьи Конституции нарушены, и в первую очередь статья 42. Даже при Советской власти был единый для всех "Закон о пенсионном обеспечении", все получали пенсию пропорционально трудовому вкладу и отчислению в пенсионный фонд, и только заслуженные граждане, за особые заслуги, получали персональные пенсии, а не поголовно все, кто только сидит на кресле служащего (к последним относятся работники Нацбанка, работники горисполкомов, райисполкомов, облисполкомов, сельских советов, работники социального обеспечения, работники правительства и другие).

Декретом госслужащие, имеющие писаные и неписаные льготы во время работы, после выхода на пенсию получают пенсию не по трудовому вкладу, а гораздо выше по сравнению с теми, кто производил все материальные блага, кто одевал и кормил и служащих, и работников милиции, и военнослужащих, депутатов и многих других. К сожалению, наше законодательство поставило в гораздо худшие условия пенсионеров-производственников и "приравненных к ним".

В соответствии с декретом госслужащие могут уходить на пенсию на 5 лет раньше. У производственников такой возможности нет. Более того, за каждый год, проработанный сверх срока, дающего право на получение пенсии, она для служащих увеличивается на 4 процента вместо одного для производственников, а исходная величина зарплаты для исчисления пенсии берется гораздо выше, чем по "Закону о пенсионном обеспечении".

В результате, например, работник УКСа Молодечненского горисполкома, имеющий стаж около 40 лет и индивидуальный коэффициент заработной платы 1,6, получал в апреле 2004 года пенсию более 240 тысяч рублей, а работник производственной сферы, имеющий почти такой же стаж и коэффициент 1,9, — всего 160 тысяч рублей, а имеющий стаж 42 года и индивидуальный коэффициент 3,799 — 200 тысяч рублей. Таким образом выходит, что народ пенсионного возраста поделен на "белых" и "черных".

В разумной природе на зиму из ульев выбрасываются не рабочие пчелки, приносившие мед, а наоборот. Что, производственники, работники сельского хозяйства, врачи и учителя работают в лучшей производственной атмосфере, влияющей на их здоровье, а служащие — в худших? На любой работе большой риск для жизни, большая вероятность получения производственной травмы и профессионального заболевания. Что, скажите, легкая и безопасная работа у тракториста, комбайнера, электромонтера электросетей, работающего на линиях в любую погоду? Неужели служащим, вышедшим на пенсию, требуется лучшее питание и более квалифицированное медицинское обслуживание, чем бывшим производственникам, медикам или учителям?

Спрашивается, за какие заслуги у служащих такие преимущества? Наоборот, уверовав в свою "значимость", они с каждым годом усложняют жизнь "рабочих пчелок", расплодив свои штаты и конторы. Попробуйте прописать в квартиру или прописаться, вам не один день и не одна неделя понадобятся для того, чтобы обойти все кабинеты. Или попробуйте продать и освободиться от несчастной дачи с 4—6 сотками земли — на одни справки уйма времени уйдет! А справки выдаются только со сроком годности на один месяц. Почему только на месяц? Почему не на год?

Мы согласны, что достойную пенсию должны получать все. Но при нашем "изобилии" распределение пенсионного фонда происходит по принципу сообщающихся сосудов — если одним перетекает излишне много, то другим остается слишком мало. Почему мы должны отказывать себе в старости даже в самом необходимом для поддержания элементарной жизни?

Жаль, но никто этой диспропорции, этой социальной несправедливости не хочет замечать — ни президент, ни правительство, ни "народные избранники", в первую очередь позаботившиеся о своей депутатской пенсии, которые нас замечают только во время избирательной кампании.

Обещаемое повышение "коммунальной жировки" к концу текущего года до 60%, то есть на 33%, отбросит нас еще дальше, ведь мы льгот по оплате коммунальных услуг не имеем (по сравнению с теми, кто получает более высокую пенсию да еще и льготы по квартплате). Получается, что искусственно создаются средний слой граждан, "опоры государства", и "низший"?

Граждане судьи Конституционного суда! Восстановите справедливость!

ВЕРШИЦКИЙ (Молодечно), КЛИНЦЕВИЧ (Молодечно), КАРНИЕВИЧ (Молодечно), ПЕКАРСКАЯ (Молодечно), ГОТИН (Молодечно), КОСТОЧКО (Молодечно), ВЕЛИЧКО (Молодечно), РЖЕЧИЦКАЯ (Молодечно), АНИШКЕВИЧ (Молодечно), АНДРЕЙЧУК (Молодечно), КАПУЦКИЙ (Молодечно), КУДРЯШОВ (Молодечно), ВАРЕНИКОВ (Молодечно), ЛЕМЕШ (Минск), БОНДАРОВИЧ (Минск).

Прытулак для няшчасных дзяцей

Прытулак для дзяцей, якіх можна лічыць сіротамі пры жывых бацьках, адкрыўся ў Оршы на базе сацыяльна-педагагічнага цэнтра.

Паводле слоў дырэктара Цэнтра **Вольгі МІСЕВІЧ,** прытулак разлічаны на 35 месцаў.

Слёзы па сынах не высыхаюць

Паніхіда па ваеннаслужачых, якія загінулі ў мірны час, адбылася днямі ў праваслаўным Георгіеўскім храме Віцебска. Адначасова, згодна з традыцыяй, адбылося жалобнае набажэнства аб усіх заўчасна памерлых або загінуўшых сынах, братах і ўнуках. Сумная статыстыка сведчыць: за час з 1945 года да цяперашніх дзён у перыяд тэрміновай службы ў арміі загінула каля 1400 ураджэнцаў Віцебскай вобласці, амаль палова з якіх — родам з Віцебска. Гэта не лічачы тых, што склалі галовы ў Афганістане ды іншых гарачых кропках далёкага замежжа, куды кідала маладых салдат і афіцэраў палітычная ўлада СССР. Сёння ў Віцебску 52 сям'і аплакваюць сыноў, якія загінулі падчас армейскай службы і ў розных лакальных канфліктах, што не мелі ніякага дачынення да абароны Беларусі.

Сяргей БУТКЕВІЧ.

ПРАВА ЧЕЛОВЕКА

Татьяна Довжик не сдалась...

Свое право работать по бессрочному трудовому договору отстояла работница РУП "Новополоцкнефтепоставка", активистка Свободного профсоюза Белорусского (СПБ) **Татьяна ДОВЖИК.**

Нынешним летом работники предприятия были переведены на контракты. Уведомление о переводе получила от нанимателя и Татьяна. Она не отказывалась от подписания контракта, но предложила обсудить условия и заключить его сроком на пять лет. При этом Татьяна Довжик выдвигала все новые обоснования для своего предложения. И главное — не побоялась пойти в своих требованиях до конца.

В итоге от руководителя предприятия пришло письмо, в котором было сказано: или подписываешь контракт — или остаешься работать по бессрочному трудовому договору. При этом, конечно, Татьяна теряет небольшую доплату, которая причитается работникам за перевод на контракт. "Однако я считаю, что эта доплата несопоставима с реальной угрозой через год, когда закончится контракт, оказаться за забором, — считает Татьяна Довжик. — А за свои законные права нужно обязательно бороться".

Ситуацию прокомментировал юрист **Геннадий ВОРОНОВ:**

— Принципиальным моментом является то, что работница не отказывалась от подписания контракта и об этом официально сообщала нанимателю в каждом своем письме. При таком раскладе у нанимателя нет законных оснований для увольнения работника: это можно сделать, только если тот заявил о своем отказе переходить на контракт. При этом Татьяна настаивала на переговорах о сроках заключения контракта. Ведь нигде в законе не написано, в течение какого времени может идти обсуждение условий контракта.

Часто работники боятся защищать свои права. В большинстве случаев потому, что они их просто не знают. Многие поддаются настойчивости нанимателя: если он говорит, что "контракт нужно подписать сегодня", большинство работников так и делают. Хотя все они имеют право потребовать текст контракта для ознакомления. При этом можно и с юристом проконсультироваться, и со своим профсоюзом, или просто внимательно прочитать текст договора самому. И главное, не бояться отстаивать свои законные права.

praca-by.info

ГАСЦЁЎНЯ

Кася КАМОЦКАЯ, рок-спявачка:

«Я лічу сябе шчаслівай...»

Рок-князёўна Кася КАМОЦКАЯ адказвае на пытанні рэпарцёра "Народнай волі" Вольгі КЛАСКОЎСКАЙ

— Кася, апошнім часам цябе зусім не бачна на музычных тусоўках. Сышла ў падполле?

— Справа ў тым, што ў Беларусі вельмі цяжка зрабіць годны канцэрт таго фармату, якога я хацела б. Не сышла я ў падполле, проста рок-музыка наша зараз нейкая кволая. Тыя камерцыйныя канцэрты, у якіх запрашаюць браць удзел, альбо мяне не цікавяць (асабліва тыя грошы, якія на іх можна зарабіць), альбо самі ўмовы канцэрта для мяне непрымальныя.

Я ніколі не ставілася да сябе як да артыста. Музыка для мяне — спосаб самавыяўлення. Быць на сцэне, мяняць стыль, імідж, памнажаць колькасць сваіх прыхільнікаў — усе гэтыя атрыбуты шоу-бізнесу не на першым месцы. Але я не кажу, што гэта дрэнна, наадварот, вельмі добра, што нашы музыканты імкнуцца да публічнасці, імкнуцца стыльна выглядаць.

Са звыклых музычных тусовак я знікла, паколькі не з'яўляюся "камерцыйнай" спявачкай, мяне на іх, шчыра кажучы, і не запрашаюць. Што датычыць іншых мерапрыемстваў, скажам, апазіцыйнага кірунку, то я не магу сказаць, што мяне не клічуць, проста зараз я спяваю больш лірычныя песні, пад гітару. Магчыма, стамілася ад палітычна-агітацыйнай творчасці.

Калі б у Беларусі былі клубы не толькі для падлеткаў, але і для людзей больш сталага ўзросту, то, верагодна, месца для мяне і маёй групы там знайшлося б.

— Атрымліваецца, для Касі Камоцкай у Беларусі няма месца?

— Я б не казала так катэгарычна. На жаль, у Беларусі амаль што не развіта клубная культура, і чалавеку, якому за 30, ужо і прыйсці ў звычайны клуб непрыстойна. А непадрыхтаванай аўдыторыі (ні ў якім разе не хачу пакрыўдзіць сваіх слухачоў-падлеткаў) даволі цяжка зразумець маю творчасць. Іграць для тых, хто проста прыйшоў патусавацца і папіць піва, — не вельмі хочацца.

— Беларуская рок-музыка, як і любы рок, з'яўляецца музыкай пратэсту. У сённяшняй сітуацыі наша музыка наогул вельмі цесна зніткавана з палітыкай. Табе не ў цяжар імідж апазіцыйнай рок-зоркі?

— Такі ярлык да нас прыляпілі тыя, хто наогул ніякага дачынення да музыкі не мае. Таму меркаванне такіх асоб мяне не хвалюе.

— Кася, а якая будучыня ў беларускай рок-музыкі?

— Як гэта ні дзіўна, але тая сітуацыя, якая склалася ў нашай краіне, падштурхоўвае рок-музыку да развіцця, з'яўлення новых адценняў творчасці. Рок — музыка сацыяльная... Калі ўсё будзе добра — няма пра што будзе спяваць.

— Адзін беларускі палітык сказаў, што лёс Беларусі будзе вырашацца на вуліцы. Ты такога ж меркавання?

— Лёс Беларусі на вуліцы вырашацца не будзе. Масавыя акцыі могуць быць усяго нейкім штуршком, не больш. У час інфармацыйнага, камп'ютэрнага, тэхнічнага прагрэсу ёсць іншыя, больш дзейсныя, палітычныя механізмы.

— Кажуць, наш народ выракся сваёй мовы...

— Лухта. Нават афіцыйны перапіс насельніцтва засведчыў, што больш за семдзесят працэнтаў насельніцтва Беларусі сваёй роднай мовай лічаць беларускую і пастаянна ёю карыстаюцца. Я перакананa, што мова будзе жыць.

— Давай пафіласофствуем. У чым для цябе сэнс жыцця?

— Думаю, што ў самім жыцці і ёсць сэнс жыцця. Я мяркую, пра гэтае пытанне разважаюць больш у падлеткавым узросце.

— І які сэнс жыцця ты адкрыла для сябе ў юнацтве?

— Бадай, усе падлеткі думаюць аднолькава. Ніхто ж не скажа, што сэнс жыцця ў тым, каб зарабіць шмат грошай альбо зрабіць добрую кар'еру. Абавязкова пачнуць распавядаць пра тое, што сэнс жыцця — у тым, каб прыносіць людзям карысць і ўсё такое. І я сярод іншых не вылучалася: марыла пра светлае, высакароднае.

— Кася, ты скончыла гістарычны факультэт. Чаму ніколі не працавала па спецыяльнасці?

— Мне падабаецца гісторыя як сістэма ведаў, але па духу я не настаўніца, не навуковы супрацоўнік.

— А чаму менавіта гістфак?

— Сказаць шчыра? Паступіла на гістфак, таму што факультэт знаходзіўся побач з домам, не трэба было зранку кудысьці далёка ехаць. Я — соня, сава, ранішнія вандроўкі не для мяне.

Можа, мой апантаны патрыятызм "выцек" менавіта з гістарычнага факультэта, з вывучэння сваёй гісторыі, сваіх каранёў.

— У цябе зараз трэці шлюб. Твой цяперашні муж — рэжысёр, два папярэднія — Алесь Камоцкі і Лявон Вольскі (з якім жыла ў грамадзянскім шлюбе) — музыканты. Ты адмыслова выбіраеш сабе спадарожнікаў творчых прафесій?

— Проста так атрымалася. Заўсёды працай знайсці сабе чалавека са свайго асяродку. Натуральна, калі я знаёмлюся альбо пачынаю будаваць з мужчынам сур'ёзныя адносіны, яго род заняткаў не на першым месцы.

— Як ты перажывала расставанні са сваімі мужчынамі?

— Канешне, радасці вялікай не было. Разыходзіцца заўсёды цяжка, балюча, асабліва, калі ёсць дзеці. Але я лічу, калі вы апынуліся ў такой сітуацыі, не трэба сябе ні ў чым абвінавачваць. Разглядайце свой былы шлюб не як трагедыю, а як жыццёвы вопыт.

— Ёсць меркаванне, што шлюб трэба захоўваць у любым выпадку, калі ёсць дзеці...

— Памылковае меркаванне. Ні ў якім разе не трэба штучных адносін. Дзеці? Дык яны, наадварот, у першую чаргу адчуваюць, што адбываецца паміж бацькамі, што адносіны ў сям'і напружаныя, нацягнутыя, што маці і тата не задаволены адзін адным. Не думаю, што дзеці будуць вельмі камфортна адчуваць сябе ў такой сітуацыі.

— Сёння ты можаш сказаць, што знайшла таго чалавека, якога шукала?

— Так. Я лічу сябе шчаслівай. У нас з Віктарам аднолькавая сістэма каштоўнасцяў, нашы планы, мары, жаданні заўсёды супадаюць. Я не хачу сказаць, што з папярэднімі мужамі такога не было. Проста надышоў час, калі партнёрства стала ў цяжар. Галоўнае ў партнёрстве — развівацца ў адным кірунку, а не пасобку.

— Напрыканцы прынята пытацца пра планы...

— Канкрэтных планаў няма. Мару разам са сваімі цяперашнімі і былымі музыкантамі адыграць канцэрт для невялікай аўдыторыі, у прыглушанай інтымнай абстаноўцы.

Фота з архіва газеты "Наша Ніва".

ПРЯМАЯ РЕЧЬ

Николай Калинин — цыган. Но не такой, какими мы привыкли видеть его соплеменников — в национальном костюме, с бубном или на коне. Николай выглядит как рядовой европеец, гладко выбрит, с мобильным телефоном на поясе. Сегодня он представляет белорусскую секцию незарегистрированного в Беларуси "Международного общества прав человека", в котором координирует проект "Правовая помощь представителям цыганского народа в Республике Беларусь".

Николай сам пришел в редакцию "Народной воли". Пришел с целью поведать о проблемах своих сородичей, которых в Беларуси, по некоторым оценкам, насчитывается не менее 70 тысяч. "Главная наша проблема, — говорит Николай Калинин, — это почти тотальная безработица. Причем виновато в этом прежде всего государство, которое само добивается того, чтобы представители моего народа не смогли легально устроиться на работу".

Николай КАЛИНИН:

«Дайте цыганам работу...»

— На сегодняшний день в Республике Беларусь действительно остро стоит проблема дискриминациии в отношении цыган. Причем специфика у нас очень интересная — эта дискриминация не имеет межнационального характера, она — исключительно институциональная.

— Что Вы имеете в виду?

— Дискриминация в отношении цыган исходит от официальных органов власти Республики Беларусь, причем от всех трех ветвей власти. Ее уровень очень высок. Что самое интересное — никто с этой дискриминацией не борется. Сами по себе цыгане очень мирно живут с белорусами. Белорусы вообще очень толерантный народ! И как таковых случаев межэтнической, межнациональной розни, столкновений между цыганами и белорусами не бывает.

Предвзятое отношение к моему народу — это проблема непродуманности государственной политики, причем не только по отношению к цыганам, но и практически ко всем национальным меньшинствам в Беларуси. Дискриминации, преследованиям со стороны властных структур в Беларуси подвергаются беженцы с Кавказа, турки, татары. Я часто общаюсь с греками, с корейцами, с вьетнамцами, они все ощущают на себе дискриминацию. У простого вьетнамца, торгующего на рынке, никогда не было и не будет проблем с простым белорусом, который рядом торгует на том же рынке. Но если приходит налоговый инспектор или представитель ОБЭП, то он непременно укажет на национальность торговца, не местного, и, в конце концов, "наградит" его каким-нибудь штрафом.

— А насчет безработицы... Цыганам действительно трудно устроиться на работу?

— Я считаю, что на сегодняшний день 98% трудоспособных цыган, проживающих в Беларуси, "ходят" в безработных. Согласно же данным Государственного комитета по делам религий и национальностей при Совете Министров, их — 93%. Эти цифры пугают! Кому их ни назовешь, все хватаются за голову. Такого, говорят, не может быть. А ведь это действительно так: целый народ в Беларуси сидит без работы. Возникают вопросы: почему именно этот народ? Почему такой колоссальный процент безработных? Безработица среди цыган является, по моему убеждению, дискриминацией по национальному признаку. При реализации права на труд к представителям цыганского населения, на мой взгляд, предъявляются необоснованные требования, причем уже на начальной стадии — при приеме документов. Трудно просто зарегистрироваться безработным. Я сам на себе ощутил все это.

— А подробнее...

— У меня высшее юридическое образование. Куда бы я ни обращался, нигде не мог устроиться на работу. А право на труд мне предоставлено, согласно Конституции, вне зависимости от национальности. Как только я подаю свидетельство о рождении, где написано, что я цыган, тут же получаю отказ.

— Кто Вам отказывал в работе?

— Министерство внутренних дел, причем наотрез! Там просто не захотели со мной разговаривать, посмотрели и дали понять, что мне в МВД делать нечего. Причем меня заставили пройти медицинские проверки, которые я успешно выдержал дважды. Я дважды прошел стажировку в органах внутренних дел. Никаких замечаний, нареканий у меня не было. В конце концов, меня вызвал начальник следственного отдела Заводского РОВД и сказал, что я, мол, очень интересный человек, "такой редко встречается", но, извините, мы уже присмотрели другого человека.

Налоговая инспекция мне также категорически отказала в трудоустройстве... Я считаю, что в настоящее время в Беларуси цыганам вообще бесполезно учиться, бесполезно повышать квалификацию и получать какое-либо образование, поскольку никто цыгана не возьмет на работу, только потому что он — цыган. Но я не знаю ни одного случая, когда тот или иной чиновник был бы привлечен к ответственности за необоснованный отказ в приеме на работу представителя цыганской национальности.

— Насколько я знаю, и у милиции к цыганам особое отношение...

— Это не "особое отношение", это — открытая дискриминация. Случаев, когда фабрикуются уголовные дела против цыган, масса. Надо какому-то следователю галочку поставить, чтобы премию получить и раскрываемость уголовных дел поднять? Пожалуйста! А чего стоит недавнее заявление по телевидению министра внутренних дел Наумова о том, что "половина цыганского населения — это наркоторговцы"? На самом деле наркотические вещества привозятся сюда не цыганами, а курдами, афганцами, таджиками, дагестанцами, осетинами... Если, может быть, и попались несколько цыган, то это не делает погоды. Основной поток героина идет из Таджикистана.

— А почему, на Ваш взгляд, государство проводит такую политику не только по отношению к цыганам, но и к другим нацменьшинствам?

— Сейчас в Республике Беларусь правам человека вообще уделяется минимальное внимание. А права национальных меньшинств нельзя отделить от прав человека вообще. Причина кроется в самой политической системе у нас, в Беларуси. Вот вам пример: 8 апреля, в Международный цыганский день, я был в Литве. Там существует и цыганская школа, и цыганский культурный центр, и шесть цыганских музыкальных коллективов в Вильнюсе. Все пользуются поддержкой государства. Никто среди цыган не должен заниматься поиском частных фондов, чтобы профинансировать ту или иную программу. Литва — наш ближайший сосед, но там ситуация с национальными меньшинствами совсем другая. Но никому из теперешних белорусских властителей никакого дела до этого нет...

— По-вашему, 98% цыган не трудоустроены. А многие ли хотят найти работу? Есть мнение, что цыгане вообще не желают работать...

— Это, мягко говоря, не соответствует действительности. На сегодняшний день хотят устроиться на работу почти все цыгане. Иметь трудовое место и законный заработок, быть социально защищенным человеком — это естественное желание любого здравомыслящего человека вне зависимости от расы и вероисповедания. Цыгане не свалились с Луны, они живут на планете Земля — такие же, как и все. Генотип у нас один и тот же. Цыгане, как и все народы, хотят иметь стабильный заработок, никому не хочется болтаться по Восточной Европе и просить милостыню.

Беседовал Александр СИЛИЧ.

З 15 жніўня ў Беларусі пачнуць праводзіцца кірмашы «Прывітанне, школа»

З 15 жніўня ў Беларусі пачнуць праводзіцца спецыялізаваныя кірмашы-продажы тавараў школьнага асартыменту "Прывітанне, школа". Пра гэта на прэс-канферэнцыі 10 жніўня паведаміла начальнік упраўлення арганізацыі спажывецкага рынку нехарчовых тавараў Міністэрства гандлю Беларусі Ніна Пашко.

28 жніўня такі кірмаш будзе арганізаваны каля Палаца спорту на праспекце Машэрава. З 27 па 31 жніўня вялікі кірмаш "Прывітанне, школа" з удзелам прадпрыемстваў гандлю, прамысловасці, а таксама з забаўляльнымі мерапрыемствамі для дзяцей і дарослых пройдзе ў Нацыянальным выставачным цэнтры "Белэкспа" па вуліцы Я.Купалы, 27.

Усяго ж улетку ў Беларусі арганізуецца 1150 розных школьных кірмашоў. Каля 500 з іх працуюць у выхадныя, 300 дзейнічаюць пастаянна.

Паводле слоў Н.Пашко, праграма па падрыхтоўцы да новага школьнага сезона была распрацавана Мінгандлю сумесна з канцэрнам "Беллегпрам" яшчэ ў пачатку года. У ёй вызначаны патрэбы ў вырабах школьнага асартыменту, размяшчэнне заказаў на прамысловых прадпрыемствах, арганізацыя пастаўкі гатовых тавараў у гандаль.

Выкананыя мерапрыемствы па асноўных пазіцыях гэтай праграмы дазваляюць у поўнай меры задаволіць патрэбы пакупнікоў. Так, сёлета вытворчасць і пастаўку на рынак тавараў для школьнікаў ажыццяўляюць 29 прадпрыемстваў па вытворчасці адзення, 13 — па вырабе абутку, 10 вытворцаў ранцаў і сумак, больш як 90 прадпрыемстваў, якія вырабляюць папярова-крэйдавыя прылады. Продажам тавараў для школьнікаў займаюцца каля 9 тысяч гандлёвых арганізацый усіх форм уласнасці, дадаткова на гэты перыяд адкрыта 600 гандлёвых месцаў, афармлена каля 5 тысяч куткоў для першакласнікаў.

Сёння гандлёвыя прадпрыемствы прапаноўваюць пакупнікам больш за 40 мадэляў адзення для дзяўчынак, 20 мадэляў касцюмаў для хлопчыкаў, каля 70 мадэляў абутку ўсіх памераў, больш за 50 відаў ранцаў, сумак і заплечнікаў, 30 відаў сшыткаў.

Асартымент тавараў для школьнікаў прадстаўлены ў гандлі ў асноўным таварамі айчыннай вытворчасці. Выключэнне складаюць асадкі, фламастэры, алоўкі. Акрамя таго, адзначыла Н.Пашко, як і ў мінулыя гады, праблематычным застаецца апрануць дзяўчынку-падлетка і падабраць прыгожае адзенне для малодшых школьнікаў.

Поўнасцю экіпіраваць малодшага школьніка (адзенне, абутак, сумка, канцылярскія тавары) можна на суму ад 100 да 300 тысяч рублёў, старшага школьніка — ад 137 да 408 рублёў.

Лавінія АРЭШКА.

«Ачысцім тэрыторыю Беларусі ад піва!»

Агульная колькасць непаўналетніх наркаманаў, якія знаходзяцца на ўліку, на гэты момант перавысіла 15,5 тысячы чалавек. Пра гэта паведаміла намеснік міністра адукацыі Беларусі Таццяна Кавалёва на прэс-канферэнцыі ў Мінску.

Паводле яе слоў, колькасць непаўналетніх наркаманаў у краіне пастаянна расце. Аднак дзяржава не хавае гэтую праблему "ў пясок", і "усё большай колькасці нарказалежных людзей аказваецца дапамога". Пакуль жа кожны чацвёрты падлетак, які ўчыняе злачынства або правапарушэнне, знаходзіцца ў стане алкагольнага ап'янення. Летась каля 10 тысяч дарослых прыцягваліся да адказнасці за давядзенне падлеткаў да стану алкагольнага ап'янення. 4,5 тысячы прадаўцоў былі пакараны за рэалізацыю алкагольнай прадукцыі непаўналетнім.

Верагодна, паведамляе Таццяна Кавалёва, што ў найбліжэйшы час па ініцыятыве Міністэрства адукацыі мінскі парк імя М.Горкага будзе аб'яўлены зонай адпачынку, свабоднай ад алкагольных напояў. Мінадукацыі таксама выступае за правядзенне "года ачысткі тэрыторыі Беларусі ад піва", прапаганда ўжывання якога, на думку Т.Кавалёвай, прывяла да таго, што "сёння большасць маладых людзей не лічаць, што ўжыванне алкаголю і наркотыкаў — гэта кепска".

Павел СВЯРДЛОЎ.

Народная Воля
12 ЖНІЎНЯ 2004 г.

ЧТО ПРОИСХОДИТ В МИРЕ

В Австрии разбился туристический автобус

В Австрии с 30-метровой высоты упал туристический автобус. В результате как минимум четыре человека погибли, более 36 получили ранения. По данным представителей австрийской полиции, авария произошла на шоссе южнее Зальцбурга. Автобус выехал за пределы проезжей части, упал с 30-метровой насыпи и перевернулся. В автобусе находилось 48 человек, из них 42 британца, двое граждан Германии и двое россиян, среди которых один из них, по информации австрийской полиции, находится в тяжелом состоянии.

На месте аварии работают спасатели, которым приходится извлекать пострадавших из-под обломков автобуса. Австрийские следственные органы пытаются выяснить причины аварии и обстоятельства инцидента.

Латвия подготовила плацдарм для войск НАТО

Кабинет министров Латвии одобрил поправки к закону о национальной безопасности, наделяющие правительство правом привлекать вооруженные силы "другого государства или международной организации" в случае возникновения чрезвычайной ситуации. Как сообщает Минобороны Латвии, исполнительная власть может в мирное время задействовать в республике иностранные военные контингенты численностью до 100 человек и сроком до шести месяцев. Ранее латвийское законодательство не давало правительству страны право "приглашать войска других стран или международных организаций для укрепления безопасности Латвии в мирное время".

По мнению независимых наблюдателей, поправки в закон о национальной безопасности фактически могут означать согласие Риги на размещение в республике баз НАТО.

Ливия заплатит жертвам взрыва в Берлине

Ливия согласилась выплатить 35 миллионов долларов в качестве компенсации пострадавшим от взрыва бомбы в Берлине в 1986 году. По словам посла Ливии в Германии Саида Абдулати, это решение касается только тех пострадавших, которые не являлись гражданами США, — таких более 160 человек. Соглашение было достигнуто в результате переговоров между официальными ливийскими представителями и адвокатами, представляющими тех, кто стал жертвами взрыва в дискотеке "Ла Бель". Три бывших сотрудника Посольства Ливии в ФРГ были признаны виновными в осуществлении этой акции, в результате которой три человека (два американских солдата и женщина-турчанка) погибли и около 230 получили ранения.

Урегулирование этого вопроса может привести к восстановлению торговых отношений между Европейским Союзом и Ливией. Семья убитой турецкой женщины, по словам ливийского посла, получит миллион долларов. Компенсация пострадавшим американцам и их семьям рассматривается в рамках отдельного судебного разбирательства в США.

В Британии нашли электронный архив «Аль-Кайеды»

В результате полицейских рейдов в Великобритании, которые состоялись на прошлой неделе, были изъяты около тысячи компьютерных дисков. Анализом информации, которая содержится на этих дисках, в настоящее время занимаются эксперты британских и американских спецслужб. Они надеются найти на них информацию о членах "Аль-Каеды", действующих на территории этих стран, а также о возможных планах организации. Серия рейдов в Великобритании, Пакистане и США стала одним из сильнейших ударов по "Аль-Кайеде". Полицейские и сотрудники спецслужб задержали множество человек, связанных с "Аль-Кайедой", изъяли компьютеры с содержащихся на них информацией о деятельности террористов.

В изъятых компьютерах были обнаружены данные о планах террористов, среди которых были нападения на мировые финансовые центры в США.

Среди возможных средств для совершения терактов в файлах упоминались представительские лимузины и скоростные катера в нью-йоркской гавани, а также вертолеты туристических компаний.

Гамбургский университет отказал Путину в звании почетного доктора

Университет Гамбурга отказался присвоить звание почетного доктора экономики президенту России Владимиру Путину. Представители университета пока не сообщили, является ли это решение окончательным. Награждение может быть перенесено на более поздний срок. Как заявил представитель университета, формальности, которые необходимо соблюсти по этому случаю, потребовали больше времени. Первоначально планировалось, что докторскую мантию наденут на Путина 10 сентября по случаю его официального визита в Германию.

Гамбургский университет принял решение о присуждении российскому президенту звания почетного доктора экономики несколько месяцев назад. Решение мотивировали тем вкладом, который Путин внес в развитие рыночных отношений в Санкт-Петербурге, когда работал в должности помощника мэра Анатолия Собчака. Узнав о присуждении почетной степени Путину, десятки профессоров университета выступили с протестом. Они заявили, в частности, что подобное решение означает солидарность с войной в Чечне. Руководство университета оправдывало награждение интересами развития взаимовыгодных отношений с Россией.

По словам пресс-секретаря университета, отмена награждения носит чисто процедурный характер, поскольку из 760 профессоров письмо протеста пока подписали не более 10 процентов.

ЛЮБОПЫТНО

Котенок заставил сесть самолет

Самолет бельгийской авиакомпании Brussels Airlines совершил вынужденную посадку из-за разъяренного кота. Молодого кота перевозили в самолете, следовавшем из Брюсселя в Вену. Инцидент произошел примерно через 20 минут после взлета самолета. Во время полета какой-то ребенок стукнул по сумке-перевозке, в которую хозяйка посадила кота, и животное, напугавшись, сумело выскочить наружу. Пассажирам не удалось поймать кота — он вбежал в кабину пилотов, когда стюардесса понесла туда еду. Там кот набросился на второго пилота, когда тот попытался его схватить.

В целях безопасности командир экипажа решил вернуться в Брюссель и посадить лайнер, пока кот не нажал ни на какие кнопки на панели управления и не испортил приборы. Все 58 пассажиров самолета вылетели из Брюсселя другим рейсом спустя два часа.

В Италии откроется дом-музей Пиноккио

58-летний итальянский миллионер, владелец строительной фирмы с годовым оборотом в 120 миллионов евро Федерико Бертола, купил в небольшом городке Коллоди заброшенную виллу Гарцони, для того чтобы открыть на ней "Музей мечты", посвященный истории литературного персонажа Пиноккио. Идея создать "Музей мечты" возникла у миллионера два года назад, когда он впервые посетил виллу, на которой по легенде был создан Пиноккио. "Мечты спрятаны в книгах. Иногда они становятся реальностью, — рассказал Бертола. — Я был сельскохозяйственным рабочим, окончившим только начальную школу, для которого главной книгой мечты была история Пиноккио. И я смог сделать так, чтобы мои мечты стали реальностью, так же, как это сделала маленькая деревянная кукла".

К настоящему времени выходец из села Печорара в 16 лет отправившийся, по его словам, искать счастья в Милане, уже вложил в восстановление фасада и крыши виллы около 5 миллионов евро.

Уфологи нашли в сибирской тайге обломки НЛО

Экспедиция исследователей-уфологов к предполагаемому месту падения Тунгусского метеорита завершила свою работу в эвенкийской тайге и вернулась в Красноярск. Ее участники заявили, что им удалось обнаружить блоки инопланетного технического устройства, потерпевшего катастрофу 30 июня 1908 года. Помимо этого, исследователи нашли так называемый "олень" — камень, неоднократно упоминаемый в воспоминаниях очевидцев падения Тунгусского метеорита, и доставили его осколок весом около 50 кг для экспресс-анализа в Красноярск.

Результаты состоявшейся экспедиции, по мнению ее руководителя Юрия Лавбина, позволяют надеяться, что к столетию со дня падения Тунгусского метеорита тайна космического феномена будет непременно раскрыта. Район поисков находился примерно в 500 километрах к западу от места, где предыдущие научные экспедиции искали следы упавшего метеорита.

Фотовзгляд

Миллион мячей раздала своим клиентам в Англии крупная компания, производящая сильногазированные напитки.

Польский бойскаут с национальным флагом в центре Варшавы. Точно так же 60 лет назад скрывались от фашистов участники варшавского восстания.

Афганские кочевники проходят мимо руин дворца в Кабуле.

Фото Би-Би-Си.

ПОСТФАКТУМ

Алан ФЛАУЭРС:

Москва изменила направление чернобыльских осадков

Британский ученый, изгнанный на прошлой неделе из Беларуси, утверждает, что причиной его депортации из страны стало обнародование данных о том, что Россия использовала "искусственный дождь", чтобы радиоактивные частицы не осели на территории этой страны после катастрофы на Чернобыльской АЭС. Доктор Алан Флауэрс, которому было приказано покинуть страну в течение 48 часов, утверждает, что 4000 квадратных миль белорусской территории были принесены в жертву, чтобы обеспечить безопасность Москвы. По его словам, для этого использовалась технология "зарядки" облаков, разработанная в годы "холодной войны" — она вызвала зараженный дождь, с тем чтобы радиация не достигла российской столицы.

"После взрыва возник риск, что радиоактивные материалы, выброшенные в атмосферу, достигнут Москвы, — заявил Флауэрс, сотрудник Кингстоновского университета в Лондоне, в течение 12 лет проводивший исследования в зараженных зонах. — *"Искусственный дождь" позволил исключить такую возможность".*

В 1.23 ночи 26 апреля 1986 г. взорвался четвертый реактор Чернобыльской атомной электростанции в Украине, входившей тогда в состав СССР. В результате взрыва погиб 31 человек, но это были лишь первые жертвы — позднее миллионы людей подверглись воздействию высоких доз радиации.

В некоторых зараженных зонах Беларуси заболеваемость раком щитовидной железы увеличилась на 1925%, и, по утверждениям Всемирной организации здравоохранения, у многих людей, получивших дозу радиации в детском возрасте, эта болезнь разовьется позднее. После катастрофы у людей проявились негативные генетические изменения; кроме того, по данным ученых, возрос уровень заболеваемости раком легких, печени и почек.

Ветры понесли тонны радиоактивной пыли, выброшенной в атмосферу взрывом, на север и северо-восток, в направлении Гомеля — города в соседней Беларуси. Гомель расположен в 26 милях от границы с Россией и всего в 300 с небольшим милях от Москвы.

"Если бы эти облака радиоактивных материалов оставались в пределах относительно узких воздушных потоков вплоть до Москвы, заражению бы подвергся весь город", — отмечает Флауэрс.

Однако после того, как первые зараженные воздушные потоки миновали Гомель, разразился настоящий потоп, в результате которого радиоактивная пыль осела по всему региону, и москвичи были спасены. По словам Флауэрса, советские военные применили высокотехнологичный аналог заклинаний по вызову дождя.

На Западе было известно, что советские ученые уже несколько десятилетий работают над "климатическим оружием". Некоторые кремлевские лидеры мечтали об уничтожении урожаев пшеницы в США с помощью паводков, вызванных проливными дождями. Считается, что химикаты, например, кристаллы йодистого серебра или твердой углекислоты (сухого льда), рассеянные в облаках, способствуют возникновению осадков.

"Советские военные никогда не предоставляли нам информацию, позволяющую судить о результативности этой технологии, — отмечает Филип Браун из Управления метеорологии. — *Однако, по словам коллег из Москвы, она работает эффективно".*

По свидетельствам очевидцев, именно такая технология могла вызвать или усилить радиоактивные осадки в окрестностях Гомеля. Один местный чиновник, возвращавшийся в тот момент домой со свадьбы, вспоминает, что незадолго до дождя в небе постоянно кружили советские транспортные самолеты с открытыми грузовыми люками. Другой свидетель — впоследствии он стал физиком — тоже вспоминает пролетавшие над головой самолеты и солдат, запускавших ракеты с земли.

"Я своими глазами видел самолеты и солдат, запускавших ракеты в небо, — рассказал Флауэрсу этот свидетель. — *Мы не имели не малейшего представления, чем они занимаются, но затем пошел небольшой дождь — черный дождь, поливая все и всех вокруг".*

Говорят, в интервью другому иностранному ученому один советский летчик подтвердил, что дождь был вызван искусственно. В некоторых зараженных городах и деревнях радиоактивность сохранится еще 150 лет.

Однако в ходе операции местные жители не были эвакуированы (ведь дело происходило за пределами двадцатимильной "опасной зоны" вокруг Чернобыля), не получили они и приказа не покидать домов.

По мнению Флауэрса, многие в Беларуси знают об этих фактах, но боятся говорить о них в открытую. В 1999 г. один из ведущих ученых страны, Юрий Бандажевский опубликовал данные о том, что тысячи детей, получивших "легкие" дозы радиации, страдают от сердечных заболеваний, преждевременного старения и ослабления иммунной системы.

Работая в зараженных зонах, Флауэрс не встречал особых препятствий. *"Однако в мае на публичной лекции я впервые поделился информацией, полученной от очевидцев "зарядки" облаков",* — говорит он.

Его вызвали в отделение милиции, где сотрудник белорусского КГБ и милицейский чиновник вручили ему предписание покинуть страну.

Джастин СПАРКС.
"The Times", (Великобритания).

НЕЛЬГА МАЎЧАЦЬ

Вольга ІПАТАВА

Плывуць у Беларусь белыя лебедзі...

Не паспеў прайсці па Беларускім тэлебачанні сюжэт "Страсці па Насці", як з"явіўся відэафільм "Белы лебедзь" з кранальным аповедам пра няшчасную балерыну, якой няма жыцця ў Маскве і якую затое любіць наш афіцыйны Мінск. Танцорка, па яе словах, ужо атрымала запрашэнне здымацца ў фільме пра беларускую святую Соф"ю Слуцкую. Сцэнара яшчэ няма, і праекта такога няма, але, як трэба чакаць, усё гэта хутка з'явіцца. Спадзяюся, не для таго толькі, каб пакрыўджаная зорка балета магла эфектна выстаўляць свае пальчыкі з-пад манаскае расы ды славіць клопат нашай краіны аб развіцці культуры. Я магла б пагадзіцца з захопленымі пасажамі масквічкі пра гэты самы клопат, ды згоду маю азмрочвалі нейкія абсалютна недарэчныя для гэтай светлай часіны думкі. І тычылі яны жыцця нашых ужо згаслых ці яшчэ дзейсных зорак кіно, музыкі і тэатра, а таксама іншых дзеячаў нашай, беларускай, культуры, якой ад "высачайшых" клопатаў пра імёны суседняй краіны застаецца зусім няшмат. Успылавалі вочы Святланы Данілюк, народнай артысткі СССР, уладальніцы рэдкага па прыгажосці і сіле голасу, яе горкая прамова на рэспубліканскім семінары творчых работнікаў у 2001 годзе аб немагчымасці існаваць на тыя жабрацкія грошы, якія атрымліваюць зараз людзі, што ў свой час з'яўляліся сімвалам нашай нацыі. Згадваўся Віктар Тураў і напісаны Віктарам Казько партрэт Майстра ў трагічным інтэр'еры сучасных рэалій. Інтэрв'ю выдатнага рэжысёра Ігара Дабралюбава аб поўнай незапатрабаванасці многіх сумленных творцаў, якія дазваляюць сабе мець уласную думку і выказваць яе. Прызы розных краін фільмам Юрыя Хашчавацкага, прызнанне зноў жа за мяжой творчасці Віктара Дашука і глухое маўчанне вакол гэтых імёнаў тут, у Беларусі.

Успылавалі і шматлікія (на жаль, рахунак пайшоў ужо на дзесяткі) праявы "клопату": збітыя невядомымі (увесь час невядомымі!) акадэмікі, пісьменнікі, рэжысёры, спевакі, артысты. Журналісты, якім няма месца ў краіне. Выдатныя рэжысёры, такія як Валерый Мазынскі, якому "знайшлося месца"...вартаўніка.

Пра пісьменнікаў (выключыўшы хіба якія дзесяць імёнаў тых, хто ўжыўся ў сённяшні час і адчувае сябе ў ім камфортна) казаць увогуле не даводзіцца. Яны, паколькі ніяк не могуць пагадзіцца з тым, што нішчыцца і знікае аснова беларускай нацыі — мова, амаль што выключаная з культурнага ўжытку. Іх няма на Днях культуры, якія калі-нікалі здараюцца ў іншых краінах, бо Слова, на думку нашых чыноўнікаў, гэта — не культура. Калі ў нашай краіне, напрыклад, кагосьці ўзнагароджваюць ордэнам Скарыны, то яго ўручаюць не Уладзіміру Конану, напрыклад, якога Васіль Быкаў назваў "беларускім Скарынам", і не Кастусю Цвірку, які арганізаваў надзвычай патрэбную для нацыянальнай свядомасці серыю "Беларускі кнігазбор", і не Адаму Мальдзісу, які нясе ў цывілізаваны свет веды пра культуру Беларусі, — а старшыні аднаго з самых адыёзных пісьменніцкіх саюзаў Масквы, які не грэбаваў пісаць на наш творчы саюз даносы ў Адміністрацыю прэзідэнта яшчэ ў 1999 годзе. Альбо чыноўніку, які хваліць Беларусь — вядома ж, у кантэксце "агульнай дзяржавы". Калі глядзіш часам, каму даюць гэты ордэн, што носіць дарагое для нас усіх імя, міжволі думаеш — Скарына, мабыць, чарговы раз перавярнуўся б у труне, калі б даведаўся, што яго выява ўпрыгожвае пінжак чарговага "інтэграста", які на дух не пераносіць усяго беларускага...

Пісьменнікам, за рэдкім выняткам, няма месца і на саміх нібыта беларускіх Днях пісьменнасці — у Полацку, напрыклад, не далі слова нават старшыні нашага Саюза, адно дазволілі пастаяць на сцэне. І тут мне хочацца спыніцца менавіта на Днях пісьменства як яркім паказчыку таго фальшывага, пацёмкінскага фасаду, за якім хаваецца абыякавасць, а то і халодная варожасць да той пісьменнасці, якую нібыта прапагандуюць гэтыя Дні.

Каторы раз гляджу тэлевізійныя рэпартажы з Дзён пісьменства і кожны раз думаю: гэта ж як трэба не любіць уласных пісьменнікаў, каб умудрыцца не назваць аніводнага прозвішча прысутных на свяце, нават угодных кіраўніцтву краіны! Мінулым разам на імгненне паказалі, здаецца, траіх з іх — але толькі Ніне Загорскай у тым рэпартажы далі слова, і то па прычыне таго, што яна каторы год арганізуе "Шлях да святыняў." Не гучалі па ТБ ні беларускія вершы (нават класікаў), нічога не казалася ні пра напісаныя пісьменнікамі за гэты час кнігі, ні пра іх саміх, ды і беларускіх кніг на самім свяце было надзвычай мала. Нічога дзіўнага, што высокія чыноўнікі не ведаюць, што ж з сучаснай беларускай літаратуры "даць хоць пажаваць" таму, хто адзіны вызначае яе смак і прыгоднасць для "жавання". Здаецца, яны не ведаюць ужо і таго, ці існуе яшчэ ўвогуле гэтая літаратура, прадстаўнікам якой працягваюць даваць літаратурныя прэміі (недзе там, у замежжы), друкуюць іх там, (далёка за гарызонтам) і перакладаюць на іншыя мовы. Некалькі фактаў: у Нямеччыну запрашаюць на выступленні і нашых паэтаў, і нашых маладых драматургаў (пра што нядаўна пісала "Народная воля"). У "Літаратурнай майстэрні" ў Берліне рыхтуецца праект, па якім дзесяць беларускіх паэтаў чытаюць па дзесяць вершаў, якія будуць перакладзены на нямецкую мову. Нашым не залежным ад холдынгу часопісам "Дзеяслоў" цікавяцца ў Польшчы, у Літве, у некаторых іншых краінах і шукаюць магчымасці выпісваць яго. Можна было б узгадаць нямала іншых прыкладаў, якія красамоўна сведчаць аб тым, што беларускае літаратурнае меню не горшае ў свеце, ды толькі сёння горка даводзіцца тым, хто гатуе стравы для гэтага стала. І прычын таму шмат.

Па-першае, у нас даўно існуе палітычная літаратурная цэнзура. Пра яе ўжо не раз пісалі, яна стала амаль звычайнай для нашага сённяшняга жыцця.

Але дасюль асабліва балюча звыкнуцца з тым, што "не пушчаюць" не толькі творы, але і прозвішчы пэўных пісьменнікаў не куды-небудзь, а ў былыя нашы выданні. Закладнікамі гэтай сітуацыі сталі тыя, хто там яшчэ працуе, — а гэта тыя ж самыя пісьменнікі, сябры пакуль што адной арганізацыі. Па сваёй ахвоце, вядома, адсякаюць "непатрэбных" адзінкі, але ж астатнія вымушаны моўчкі згаджацца з указаннямі і дырэктывамі зверху. А яны, гэтыя дырэктывы, папросту настолькі дзікія, якіх не было і ў застойныя савецкія часы.

Сашлюся на ўласны досвед: доктар філалогіі Уладзімір Конан, які напісаў рэцэнзію на маю трылогію "Альгердава дзіда", ніяк не мог паверыць, што гэтую рэцэнзію затрымліваюць па меркаваннях палітычнай цэнзуры. Ён вырашыў зрабіць ёю своеасаблівы тэст на далейшае супрацоўніцтва з "ЛІМ"ам, ад якога яму вельмі не хацелася адмаўляцца. "Я надта прывык да газеты, — гаварыў Уладзімір Міхайлавіч. — Не можа быць, каб яны адрынулі свайго шматгадовага аўтара". Адрынулі, не пасаромеліся і таго, што гэты ганебны факт назаўжды застанецца ў гісторыі газеты як чорная пляма, бо супрацоўніцтвам з У. Конанам можа ганарыцца любое выданне, тым болей у той час, калі ад гэтага супрацоўніцтва адмовіліся многія і многія лепшыя нашы пісьменнікі. Тыя ж, хто друкуецца ў выданнях холдынгу, няхай бяруць гэта, як кажуць, на сваю душу, бо асабіста мне хочацца дачакацца часу, калі я магу несці свой твор да тых, каго паважаю, хто не сеў, як штрэйкбрэхер, на месца гвалтоўна звольненага калегі і не падтрымаў гвалт, зрабіўшыся цэнзарам уласных калег.

Канешне, апраўдвацца ў тым, што ты хоцькі ці няхоцькі, але быў цэнзарам, можна шмат чым: "Трэба карміць сям"ю, а што паробіш, мне загадалі...". Неяк у гаворцы са мной пра гэтую, немагчымую, здавалася б, у нашыя гады акалічнасць Васіль Сёмуха сказаў, што ён на свае вочы бачыць, як мог зарадзіцца ў Германіі нацызм... А я дадам — нацызм як расправа з іншадумцамі нараджаўся як прызнаная душою неабходнасць *згаджацца* з тым, з чым згадзіцца нельга.

Да слова сказаць, калі я праходжу каля самага любімага некалі мною месца, дзе месціліся тыя ранейшыя "ЛІМ", "Полымя", "Беларусь" і дзе заўсёды можна было даведацца пра самае новае з літаратуры, пагаварыць з аднадумцамі, — адчуваю настальгію і горыч. Там і сёння ёсць добрыя і таленавітыя пісьменнікі — але нас раздзяліла мяжа. Мы сапраўды вызначыліся ва ўсім — у поглядах, меркаваннях, каштоўнасцях — да самага, як кажуць, донца. Выбар вымушаны былі зрабіць усе. І тады адкрылася, што сярод нас, аказваецца, ёсць заўзятыя прыхільнікі Сталіна, што яны мараць пра магчымасць зноў фізічна распраўляцца з тымі, хто думае інакш, што кроў мільёнаў нявінных людзей для пісьменніка (пісьменніка!) можа быць толькі "досадной ошибкой", што даўняя гісторыя роднай зямлі з яе культурай, з яе дзяржаўным сцягам для творцы можа быць толькі гісторыяй суседняй краіны, дзе нам адводзіцца месца "белой полосы" (глядзі стара-новую інтэрпрэтацыю іхніх высноваў у артыкуле Н. Сяргеева "Стяг Белой Руси", газета "Семья" ад 4 мая г.г. Прывяду толькі адну цытату адтуль — на мове арыгінала: "...трехцветное бело-сине-красное знамя, символизирующее восстановление Руси. Красный цвет в российском триколоре (цвет герба Москвы) означал Великую Русь, синий, а точнее лазоревый (цвет герба Киева) — символизировал Малую, то есть изначальную Русь, ну, а белая полоса в данном случае — это Белая Русь").

Як жа ім карціць яшчэ і яшчэ прызнаваць сябе непаўнавартаснымі, як ім хочацца прымусіць замаўчаць тых, хто адчышчае засмечаныя крыніцы народнай памяці! На шчасце, большасць пісьменнікаў добра разумее гэта — таму і створаны для Саюза пісьменнікаў рэжым "найменшага спрыяння"...

Ёсць і яшчэ амаль непераадольныя для многіх пісьменнікаў акалічнасці, праз якія праходзяць бадай што ўсе, хто пускаецца ў "вольнае плаванне". Вось толькі адна з іх. Выдадзеная за ўласны кошт кніжка можа быць здадзена для продажу ў "Саюздрук" ці "Белкнігу" толькі прыватным прадпрымальнікам. Таму пісьменнік, які хоча вярнуць хоць частку ўласных грошай, павінен запісацца ў падатковай інспецыі як гэты самы "прадпрымальнік" з усімі наступствамі яго нялёгкага жыцця — праверкамі, запаўненнем шматлікіх паперак, кансультацыямі па юрыдычных і фінансавых пытаннях. І хаця кніжка можа прадавацца па сабекошце і нават ніжэй за яго — патрабаванні тыя самыя, як ён гандляваў бы памперсамі ці накрыўкамі на слоікі... Не раз ужо ўздымалася гэтая праблема, вырашаная ва ўсіх краінах, апроч нашай, дзе напісаная ўласным творцам кніга ўвогуле не прыроўненая да нацыянальнай каштоўнасці. А калі яна не вырашаецца, а, наадварот, пісьменніка заганяюць у кут, каб сілы свае ён траціў не на культуру, не на напісанне твораў і прапаганду беларускага слова, а на поўзанне па-пластунску — дык што гэта тады, калі не знарочыстая стратэгія *выкаранення?!*

Не раз я пісала пра вопыт прапаганды кнігі ў Расіі, Літве і ва Украіне, дзе таксама ёсць цяжкасці, але няма такога жорсткага "адштурхоўвання" ад дзяржавы тых, хто піша мастацкія творы. Хаця б невялікае разуменне патрэб творчага саюза (а ў нас — трохі болей за 500 сяброў Саюза, з якіх каля сотні жыве за межамі Беларусі) не падарвала б эканоміку краіны. (Дарэчы, я ў свой час пісала пра гэта сённяшнім дэпутатам, прапануючы правесці парламенцкія чытанні пра стан беларускай літаратуры, але яны палахліва адмаўчаліся. Таму, калі чытаю, якія яны храбрыя ды колькі законаў правялі ў жыццё, горка смяюся).

(Заканчэнне на 4-й стар.)

Народная Воля

12 ЖНІЎНЯ 2004 г.

Часнок, цыбуля, кабачкі!.. Дзе ж вы, мае пакупнічкі?!

Фота photo.bymedia.net

АЛІМПІЯДА-2004

«Па-добраму злы» настрой

У штабе беларускай алімпійскай дэлегацыі ў Афінах настрой "па-добраму злы". Так адказала на пытанне БелаПАН аб псіхалагічнай абстаноўцы ў сувязі з сітуацыяй вакол кіраўніка дэлегацыі Юрыя Сівакова намеснік міністра спорту і турызму Галіна Забур'янава.

"У кіраўніка дэлегацыі ёсць два намеснікі: я і віцэ-прэзідэнт Нацыянальнага алімпійскага камітэта Аляксандр Мядзведзь. У кожнага свае абавязкі, якія ён павінен выконваць, — сказала Г.Забур'янава ў тэлефонным інтэрв'ю БелаПАН. — Настрой па-добраму злы яшчэ і таму, што нават некаторыя нашы калегі, якія асвятляюць і аналізуюць ход падрыхтоўкі да Алімпіяды, займаюцца шчырым шкодніцтвам, маюць не вельмі добрыя думкі, не зусім шчырыя, і выконваюць пэўны заказ. Гэта не па-мужчынскі. Але мы працуем, нягледзячы ні на якія абставіны".

Паводле слоў Г.Забур'янавай, з грэкамі вельмі цяжка вырашаць арганізацыйныя пытанні. "У нас, напрыклад, дагэтуль няма кабельнага тэлебачання, хаця ўсе каналы, якія трансліруюць Алімпіяду, можна ўбачыць толькі па "кабелі". Урэшце, у параўнанні з іншымі дэлегацыямі, у нас праблем не так шмат: аднаго слова гонару нам недастаткова, мы "прабіваем" вырашэнне пытанняў. Некаторыя ж чакаюць зрухаў тыднямі. Ёсць нават дэлегацыі, якія не маюць памяшканняў для сваіх штабоў", — адзначыла Г.Забур'янава.

Паводле яе слоў, акліматызацыя беларускіх спартсменаў да гарачага грэчаскага клімату праходзіць паспяхова. "Была нават прама супрацьлеглая праблема: кандыцыянеры занадта выстуджвалі паветра, а цёплых коўдраў у грэкаў не знайшлося. Але мы ўжо прыстасаваліся", — адзначыла Г.Забур'янава. Станоўчым фактарам, паводле яе слоў, з'яўляецца адсутнасць розніцы паяснога часу. Пасля зімовай Алімпіяды 1994 года ў Нарвегіі наступныя чатыры Алімпіяды праходзілі ў іншых частках свету: ЗША (1996), Японіі (1998), Аўстраліі (2000) і зноў у ЗША (2002).

Дзмітрый УЛАСАЎ.

Афины: готовность номер один

Игры откроются только 13 августа, но уже вчера спортсмены начали борьбу за золотые медали самого ожидаемого мероприятия в мире спорта. На старт вышли футболисты.

Билетов уже практически нет. Все смели не только гости Афин, но и местные жители, для которых эта Олимпиада — настоящий праздник. Очереди все последние сутки тянулись по улицам от стадионов, но, как утверждают в оргкомитете Олимпиады, билетов хватило всем желающим.

По-прежнему есть и недовольные. Прошли несколько немногочисленных демонстраций. Люди утверждают, что Греция с приходом Олимпиады превратилась в полицейское государство. Вокруг много солдат, повсюду развешаны камеры слежения, что не может не раздражать некоторых горожан.

А вот спортсмены очень даже довольны предоставленными условиями. Почти все команды уже прилетели в Афины и даже успели опробовать некоторые спортивные сооружения, на которых им предстоит выступить перед многотысячной публикой.

Первый допинг-скандал

Боксер из Кении Дэвид Маньяси уличен в применении допинга.

Его проба дала положительный результат на наличие в крови катгина, который обладает свойствами амфетаминов.

Это первый крупный допинг-скандал, произошедший уже практически во время Олимпиады. Боксер находился в Афинах, но теперь будет лишен аккредитации и должен будет покинуть Грецию.

Также боксер исключен и из сборной Кении, где проступок ему не простили и вряд ли простят. Допинг-скандалы, как известно, очень сильно вредят имиджу спортивных держав, а Кения, славящаяся своими легкоатлетами, вряд ли хочет выставлять себя в неблаговидном виде перед Олимпиадой.

Подготовил к печати Виталий ГАРБУЗОВ.

Плывуць у Беларусь белыя лебедзі...

(Заканчэнне. Пачатак на 3-й стар.)

Сапраўды, няўжо гэта непасільна для краіны: калі гадамі не выдае яго кнігі дзяржаўнае выдавецтва, дайце магчымасць пісьменніку без аніякіх ліцэнзій прадаваць кнігі, выдадзеныя на ўласныя грошы альбо грошы спонсараў! Цану ім паставіць сам рынак. Я ўжо не кажу пра тое, што палітыка дзяржавы па дэнацыяналізацыі Беларусі, закрыццё беларускіх школ, зняважлівае стаўленне да нацыянальнай адукацыі і да мовы карэннага насельніцтва, апроч збяднення інтэлігенцыі, перакрывае і тыя дэклараваныя сцяжынкі да чытача, якія маглі б хаця неяк паспрыяць нацыянальнаму творцу — уключаючы і шырока разрэкламаваныя Дні пісьменства.

Не хачу ганіць арганізацыю гэтых планавых штогадовых мерапрыемстваў — яны заўсёды праходзяць на нібыта дастаткова добрым узроўні. Але раз за разам у іх, на маю (і не толькі маю) думку, усе больш знікае галоўнае, дзеля чаго яны некалі задумваліся, а менавіта: прапаганда перш за ўсе беларускага слова, беларускай культуры, беларускай пісьменнасці, ды і ўвогуле самой пісьменнасці. Ці толькі для таго, каб добра паесці, смачна папіць лідскага піва і накупляць забавак, арганізуецца такое свята? І чым яно адрозніваецца ад усіх іншых — свята горада, "Дажынак"? Хіба тым, што на пачатку ўсё ж кажацца колькі там слоў пра гісторыю і культуру?

І зноў мне хочацца вярнуцца да словаў, якія, як луска, сыплюцца штодзень на нашы вушы...

У тым жа самым выпуску навін, з якога я пачала гаворку, як на тое, нехта з эканамістаў захлынаўся ад радасці, паведамляючы нам, слухачам, што бюджэт Беларусі ну такі "празрысты", што па сваёй празрыстасці ў гэтым плане мы ўваходзім у першую дзесятку краін свету. Радасць зноў ледзь не ахапіла мяне — але тут я ўзгадала бюджэт адной толькі ўстановы — "адміністрацыйнага будынка Фрунзе, 5", які па звычцы называюць Домам літаратара — і радасць мая зноў жа згасла. За сем гадоў "выкачкі" з гэтага Дома вельмі і вельмі немалых грошай ніхто ні з кіраўніцтва Саюза пісьменнікаў, ні тым больш з саміх пісьменнікаў, у якіх рэгулярна адбіраюць прыналежныя ім сумы, не змог нічога даведацца пра гэты самы "празрысты бюджэт." "Качаюць грошы" і з нашай былой паліклінікі, дзе цяпер у адным крыле размясціўся камп'ютэрны клуб, а на другім вісіць знамянальны надпіс "Милиция. Вход запрещен". Ці не на гэты "ясак" запросяць у Мінск даўганогую балерыну? Ці не на іх (уключаючы, вядома, і многія іншыя адабраныя ў розных устаноў прыналежныя ім дамы і маёмасць, накшталт відэа- і кінатэхнікі) ужо неадноўчы запрашалі і шчодра адорвалі іншых гасцей з Белакаменнай? Ці не на іх гледачы даведваліся, як "Любить по-русски"?

Пра каханне "па-беларуску" расказваецца чамусьці зусім не на гэтыя вязлівыя сродкі, а на грошы, якія выдзяляюць з маленькай пенсіі ці заробку самі нашы грамадзяне і за чый кошт выдаецца газета "Наша Слова", орган Таварыства беларускай мовы. Менавіта гэтая грамадская арганізацыя разам з Саюзам пісьменнікаў і з'яўляецца апошнім фарпостам беларускасці ў краіне, менавіта яны бяруць на сябе многае, што павінна была б рабіць дзяржава: умацоўваць карані нацыі. Але пастаўлены нашы грамадскія арганізацыі ва ўмовы, дзе галоўная задача сёння — выжыванне. Выжыванне ад бясконцых праверак, прыдзірак, патрабаванняў. Куды лягчэй скласці рукі і сысці — але мы не маем на гэта права. Бо тут справа ідзе аб выжыванні нашай гістарычнай праўды, нашай нацыянальнай мовы. Гэта — справа сэрца кожнага, у кім засталося жывое, трапяткое, не знішчанае пастаянным здзекам неадукаваных (і што найбольш балюча, нібыта адукаваных) робатаў, цвёрдае перакананне: мы не павінны аддаць нашу мову і нашу літаратуру на гвалт і знішчэнне, якое ёй рэальна пагражае. Услед за імі як духоўнымі каштоўнасцямі непазбежна знікне і тая энергія, якую назапасілі нашы продкі і ад якой яшчэ нешта застаецца і нам, сённяшнім. Нездарма яе называюць часам "ахоўнай коўдрай народа". А без яе, ахоўнай энергіі продкаў, мы будзем, як пад чорнай азонавай дзіркай, з яе жорсткім ультрафіялетавым абпраменьваннем — безабаронныя і роспачныя...

І няхай крычаць сёння невукі, што, маўляў, ад мовы не залежыць мараль.

Думаю, што той загадчык аддзела культуры, які ў ледзь не самай забруджанай радыяцыяй зоне Беларусі выганяе са службовай кватэры *цяжарную* настаўніцу музыкі (пра гэта паведамляла Радыё Свабода) і звальняе з працы, каб не плаціць належныя ёй дэкрэтныя, не думае пра тое, пра што думаў бы кожны нармальны грамадзянін: што ён фактычна тым замахваецца на будучае *сваёй* краіны, што ягоным дзецям ці ўнукам стаў бы, магчыма, зарабляць на пенсію чалавек, якога народзіць падпарадкаваная яму зараз па волі лёсу маладая жанчына. Што дзіця гэтае, калі народзіцца, можа стаць гонарам краіны, у якой жыве ён і будуць жыць яго дзеці. Што, нарэшце, нацыя сёння вымірае і ёй так патрэбны кожны! Я не кажу пра тое, што ў гэтага чалавека зусім не спрацоўваюць і даўнія, народам праверaныя і замацаваныя традыцыі: цяжарную жанчыну нельга крыўдзіць, ёй патрэбна заўсёды дапамагаць.

Чаму ж адбылося адваротнае? Таму што гэты начальнік — манкурт (якіх, на жаль, не так і мала), для якога існуе толькі Сёння і існуе толькі матэрыяльная абалонка жыцця, а не яго сакральная сутнасць. У гэтай абалонцы ён фактычна адзін — ну хіба што са сваей сям'ёй, але не са сваім Родам (які нездарма для даўніх язычнікаў быў богам, настолькі яны шанавалі род), не са сваім Народам, часцінкай якога ёсць гэтая настаўніца, што нясе ў сабе працяг і рода, і народа...

Адчуванне роднаснасці з людзьмі навокал і акаляючым асяроддзем часта існуе на падсвядомым узроўні, тлумачыць гэтае пачуццё, усе роўна што гаварыць з глухім, — яго трэба чуць у сваёй душы. Адсутнасць яго адчуваецца як няшчасце, ды здагадацца, што з ім здарылася, чалавек часам проста не можа.

Са многімі з нас даўно нешта здарылася — інакш, гаворачы пра галадоўкі вядомых палітыкаў, не мог бы нармальны чалавек жадаць ім смерці (што таксама чулі мы па Радыё Свабода). Я думаю, што ў ім, тым, на шчасце, адзіным, хто гэтак адгукнуўся на ахвярную акцыю мужных людзей, зноў жа падсвядома гаварыла віна — віна за тое, што іншыя ахвяруюць сабою, а ён на гэта не здольны. І не толькі не здольны, але нават баіцца пра тое падумаць, бо даўно адвучыўся па-сапраўднаму *думаць*. Не дзіва — яму ў гэтым актыўна дапамагаюць магутныя сродкі прапаганды: друк і тэлебачанне.

Не паднімаецца рука напісаць — нацыянальныя: яны колькі гадоў не абнаўляюць свае старыя транты расійскай правіцыі. Калі сышоў Я.Рыбакоў, якога афіцыйна абвінавацілі ў тым, што ён зрабіў з ТБ нешта "дыск-жакейскае", думалася з нейкай тужлівай надзеяй: а раптам усё ж будзе ўлічаны яго "вопыт" і на тэлебачанні з'явяцца сур'ёзныя праграмы хаця б па культуры? (І з вядучых газет Беларусі ў так званых гістарычных рубрыках знікнуць пастаянныя згадкі пра тое, што рабіў у гэты дзень Пётр Першы, нібыта ўся наша гісторыя пачыналася і заканчвалася гэтым царом *іншае* дзяржавы).

Не! Тыя ж бадзёрыя хлопцытусовачнікі, якія і з рэдкімі беларускамоўнымі выступоўцамі не могуць двух слоўцаў звязаць на сапраўды нацыянальнай мове. Тыя ж дзевачкі, якія раніцай гадзінамі будуць расказваць, якую парфуму трэба ўжываць школьніцам і сабачкам. Тыя ж злосныя, нібы нацкаваныя ўмелым паляўнічым ганчакі, якія ганяць апазіцыю... Прычым увесь час нам не паказваюць, а толькі ўсё "талкуюць" самі, як, напрыклад, пра акцыю 21 ліпеня — пра п'яных, якіх мы не бачым, пра буйствы, якіх няма, пра дабрыню да рускіх журналістаў, якім не заламалі рукі ды не вывезлі іх, як беларускую моладзь, да могілак за Мінскам, а проста забаранілі тут працаваць. І альтэрнатыўны погляд у правінцыі ўбачыць немагчыма — тут даўно ўсе заблакіравана.

У правінцыі працуюць толькі тры тэндэнцыйныя, нецікавыя, у палітычных адносінах амаль заўсёды агрэсіўныя праграмы, так што практычна вёска і мястэчкі глядзяць толькі іх. І яны робяць высновы. Нават тыя, хто падтрымлівае апазіцыю, баяцца ўзняць голас. Нават тыя, хто ведае мову, баяцца гаварыць пабеларуску! Бо ўжо дзесяць гадоў у нашай краіне амаль усё беларускае — гэта сінонім апазіцыйнага. І нашы парламентарыі таксама ні разу не ўзнялі свой голас у абарону мовы, якую год за годам душаць і знішчаюць...

Дзяўчаткі і хлопчыкі з БТ гоняць шэры, правінцыйны прадукт, дзе культурай амаль што не пахне, дзе няма літаратуры. І іх можна зразумець: яны таксама мала чытаюць, бо чытанне патрабуе думання. А навошта думаць, калі "за нас з табою думаюць правадыры"? Вось і адлюстроўвае наша тэлебачанне правінцыйнае захапленне "вярхоў" чарговай залётнай птушкай, якая забярэ з якога-небудзь раёна чвэртку ўсяго іхняга бюджэту на культуру і якую запрашаюць у асноўным усё ж дзеля таго, каб яна пасля праспявала чарговую падзяку і захапленне цудоўным беларускім жыццём.

Але "патайных спружын" усяго гэтага наш абывацель не ведае. Ён прапусціў міма вушэй мудры тэзіс, што рускім у нас павінна быць лепей, чым у Расіі. Вось толькі не зразумела, як жа быць беларусу ў Беларусі, ці ёсць яму месца тут, калі ён сапраўдны беларус, а не тутэйшы?

І зноў жа замучанаму соткамі абывацелю няма часу і сіл задумацца, што ордэн Скарыны мог бы атрымаць Адам Мальдзіс, а ганаровым грамадзянінам Полацка стаць таксама і Уладзімір Арлоў, які напісаў менавіта пра гэты горад мноства выдатных кніг, у тым ліку і унікальную — "Таямніцы полацкай гісторыі"...І пра многае іншае, у тым ліку і пра будучае нацыі.

Але інтэлігенцыя думаць павінна, у гэтым яе гістарычная задача, дзеля гэтага яе заклікаў час. Думаць і будзіць у народзе годнасць і гонар, сілы змагацца за свае правы — правы Чалавека, Грамадзяніна, сына сваёй зямлі...

12

жнівень

ЧАЦВЕР

Усх. 5.42 Зах. 20.46

Даўж. дня 15.04

Апошняя квадра 8 жніўня

ШАШКІ

Крыштальны эндшпіль

Класіфікацыйны конкурс-15 працягваем шостым заданнем — праблемай неаднаразовага чэмпіёна Беларусі з Наваполацка Пятра Шклудава на яго празы, у якой камбінацыя белых завяршаецца крыштальным эндшпілем:

Белыя: a1, e1, e5, f4, f6, g5, g7, h6 (8).

Чорныя: b4, b6, b8, c3, c7, d2, h2, h4 (8).

Выйгрыш (два ачкі).

Калі раптам з'явіцца натхненне, паспрабуйце скласці аналагічную канцоўку.

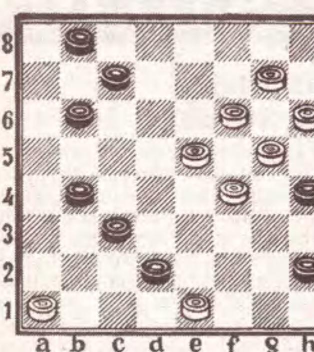
Удзельнікі нашых папярэдніх конкурсаў могуць пачаць з пятага задання. Таму паўтараем яго:

Белыя: a3, f2, f4, h2. h4 (5).

Чорныя: a5, e7, f6, f8, g7 (5).

Таксама перамога белых (два ачкі).

Тэрмін для адказаў — традыцыйныя два тыдні. Чакаем іх па адрасе: **220030, Мінск, вул.Энгельса, 34а, рэдакцыя газеты "Народная воля", "Шашкі".**

Супаставім рашэнні

Праверце, калі ласка, рашэнні пазіцый, змешчаных 24 чэрвеня.

"Шашачныя "дары". Заданне №12 класіфікацыйнага конкурсу-13 (У.Матус): c7, c7 (g5) ab8, f2, d8, g3, e7, g5, g7x. "Дар пературыўся ў скрушальны ўдар!" — з уздымам піша Пётр Чэрнак (Брэст). Кампазіцыя дапускае перастаноўку ходаў: 3.cd8 4.ef2 і 5.ab8x. Яна мае і прыватнае пабочнае рашэнне: 3.fe3x. Падманлівы след: 1.c7, c7 (g5) d8, e7? (f2) g3, c1 (b4) b8 (de3!, a3)=.

А.Нагуманаў: ab6 (c3) d4 (b4) h8, g3 (ab2) h6-g7, d4, f8, g5, f2x.

Рашылі: Д.Блахін, А.Чумакоў, В.Казарэвіч, М.Гарадзіеўскі, У.Мазанік, А.Перавознікаў, Л.Жыхар, С.Курапатаў.

А вось наступныя канкурсанты зарабілі дадатковыя ачкі: па 2,5 — У.Сапяжынскі, Г.Логвінаў, Ф.Хадачынскі, П.Чэрнак, У.Таратушкін, У.Захарчук, А.Янчук, М.Клязовіч, В.Краўчук, А.Пярхальскі і А.Ашыхмін (за ўказанне 3.cd8 4.ef2 і 5. ab8x), М.Буканаў, І.Мацкевіч, Аляксандра Камінская, С.Супрунюк і А.Ляхоўскі (за прывядзенне 3.fe3x); па пяць ачкоў — В.Масквіч, Л.Вітошкін, М.Андрушчанкаў, П.Каролік, А.Кагоцька, А.Белы, М.Падбярэзскі, В.Грабенка і Д.Камчыцкі (за 3.cd8 4.ef2 5.ab8x і 3.fe3x).

"З нізкі кампазіцый" (В.Шульга): **№ 1** — g7 (h2 A) h6 (g3) e3 (g1) c5, h2x. A (f2) ge5, c5, g3/h4x. Можна 4.b:g7/h8 gh2 5.dc5 fe3 6.g7/h8-d4x. Заўважылі А.Янчук, М.Падбярэзскі, У.Мазанік, В.Грабенка і В.Масквіч. Пасля 4.b:g7 gf2 да мэты вядзе і 5.gh6x. Убачылі М.Падбярэзскі, А.Перавознікаў, М.Клязовіч, Л.Жыхар, В.Масквіч і В.Грабенка. Калі ж 4.b:g7 gh2, выйграе таксама 5.gf8x. Звярнуў увагу толькі С.Курапатаў; **№ 2** — 6.g3! (a3 A) f2 (b6 BC) a7 (b2) c3, h6x. C (h4) c3x. B (b2) c3, c5 (f4/h4) f2x. Белыя перамагаюць з матэматычнай дакладнасцю анкернага ходу гадзінніка!" — усклікае мінчанін Фёдар Хадачынскі. A (b6) e5 ці e3x. Не прайшлі міма гэтай акалічнасці С.Курапатаў, У.Мазанік, А.Ляхоўскі, А.Чумакоў, М.Гардзіеўскі, П.Чэрнак і іншыя.

Бліцконкурс-34 выйгралі майстар Аляксандр Ляхоўскі (Жодзіна) і кандыдат у майстры спорту Васіль Грабенка (Мінск), якія і пасля іншых уступных хадоў ад эцюдаў не пакінулі "каменя на камяні". Аднак яны не пакрыўдзілі аўтара. Наадварот, за рашальніцкую "доблесць" іх чакаюць яго прызы.

Міжнародныя турнір і фестываль

У г.Млава (Польшча) адбыўся міжнародны турнір па шашках-100. У ім прынялі ўдзел 84 шашысты з Украіны, Польшчы, Беларусі і Латвіі.

Першае месца заваяваў Іван Антоненка (Украіна), у актыве якога 15 ачкоў. На два ачкі адстаў ад яго Андрэй Маісееў (Мінск). Па 12 ачкоў набралі Валерый Маркоўскі (Бабруйск), мінчане Віталь Варушыла і Аляксей Федарэнкаў, а таксама Андрэй Мацявін са Слоніма. Затое Андрэй Мацявін быў лепшым у кадэтаў 1988—1990 гадоў нараджэння. Яго зямляк Віталь Аніська, у якога ўсё яшчэ наперадзе, заняў чатырнаццатае месца.

А ў Магілёўскай вобласці ладзіўся фестываль "Хоцімск-2004" па шашках-64". Ён сабраў 28 ігракоў, у тым ліку з Бранска — 9.

У галоўным турніры вызначыўся майстар Валерый Маркоўскі (Бабруйск), які запісаў на свой рахунак 14 ачкоў з 18 магчымых (+5 з 9). Такі ж самы вынік і ў міжнароднага гросмайстра Андрэя Валюка (Гродна) і майстра Уладзіміра Беляеўскага (Мінск), але па каэфіцыенце яны падзялілі другое-трэцяе месцы. Прызёрамі таксама сталі майстры Алег Холін (Бранск) і Васіль Навумік (Ваўкавыск). У іх па +3. У жанчын мацнейшай была майстар Марына Разаева (Віцебск). Партыі без паражэнняў прынеслі ёй 10 ачкоў. Аляксандр Малашэнка, браты Аляксандр і Сяргей Пруднікавы (усе з Хоцімска) выканалі норму для прысваення ім звання кандыдата ў майстры спорту. У намінацыі маланкавай гульні перамог А.Валюк.

Фестываль прайшоў на высокім узроўні. Вялікі ўклад у яго арганізацыю ўнёс дырэктар Хоцімскага фізкультурна-спартыўнага клуба Сяргей Уладзіміравіч Сычоў.

Аб усім гэтым паведамілі галоўныя суддзі спаборніцтваў Аляксандр Аніська (Слонім) і Юрый Файнберг (Мінск).

Фрагмент з партыі

Мы ўжо паведамлялі, дзякуючы яшчэ аднаму нашаму карэспандэнту Анатолю Пярхальскаму, што рубрыка "Шашкі" выходзіць і на старонках "Веснікa Глыбоччыны". У адным з апошніх выпускаў дэманструецца фрагмент з партыі:

Белыя (Антон Бацяноўскі, Глыбокае): a5, c1, c3, c5, d4, f2 (6).

Чорныя (Леанід Жыхар, п/а Крывічы): a7, b6, b8, c7, f4, f6 (6).

Белыя праводзяць не зусім прыкметную камбінацыю. Пашукайце яе.

Мікалай ГРУШЭЎСКІ, майстар спорту.

ШАХМАТЫ

Из шахматной классики С.Лойд

Белые: Kph3, Фd8, Лd2, Лf7 (4).

Черные: Kpe5, Ca8, пп.d3, e4, e6 (5).

Мат в 3 хода.

Предлагаем вниманию читателей трехходовую задачу выдающегося американского шахматного композитора Сэмюэля Лойда. Попробуйте найти ее решение. Свои ответы присылайте по адресу: **220030, Минск, ул.Энгельса, 34а, редакция газеты "Народная воля", "Шахматы".**

Сверьте решения

"Как победить" ("Народная воля" за 17.06): в этюде А.Калинина по замыслу автора к цели ведет 1.Фf8+ Kph7 2.Фg8+!!Ф:g8 3.g6+ Kph7 4.Kf7+ Ф:f7 5.gf g6+ 6.Kph6! (но не 6.Kp:g6? — пат!) 6...g5 7.f8Фx. Однако наш читатель из городского поселка Костюковка Гомельской области Анатолий Долгачев нашел второе решение этюда: 1.g6! gh 2.Фf8+ Фg8 3.g7+ Kph7 4.Ф:g8+ Kp:g8 5.Kp:h6. Если 1...Фd5+, то 2.Kf5 Фc4 3.Ke3 Фc5+ 4.Фf5, 1...Фe5+ 2.Kf5 Фh2+ 3.Kpg4, 2...Фd5 3.Kpg5 Фd8+ 4.Kpg4 или 2...Фc5 3.Фf4 Фa7 4.Фe5! Для устранения побочного решения Долгачев предлагает переставить белого ферзя на поле f2. Тогда на 1.g6 возможно 1...Фh3+ с очевидной ничьей.

Задача В.Рычкова (опубликована 24.06.): **1.Cd4!** Не 1.g4? Cd4! 1.Ca7? Kb6, 1.Cc5? Kd3!

Композиция Г.Святова ("Народная воля" за 1.07.): **1.Фh7!**

Двухходовка В.Пильченко (опубликована 8.07.): **1.Лe3!**

Задача Е.Богданова ("Народная воля" за 22.07): **1.Фe6!**

1...Kpd3 2.o-o-o+ Kp:c3 3.Фc4x, 1...hg 2.Фc4+ Kpf3 3.o-ox, 1...Kpf3 2.o-o+ Kpg3 3.Фg4x, 1...bc 2.Фg4+ Kpd3 3.o-o-ox.

Свои ответы на композиции прислали тт.Лагодич (Пинск), Караев (Барановичский район), Долгачев (Костюковка), Зоткин (Гомель), Горский (Витебск), Сыманович (Лида), Жилко (Лунинец), Буканов, Добровольский, Зверев, Литвинов, Савицкий, Шкробов (Минск).

Заявки получены

На пресс-конференции в Москве, которую провел президент ФИДЕ Кирсан Илюмжинов, было сообщено, что предстоящий осенью поединок между победителем чемпионата мира Рустамом Касымжановым и Гарри Каспаровым вызывает большой интерес. Этот матч выразили готовность провести Ташкент и Баку. Но наибольший прогресс, как сказал Илюмжинов, достигнут в переговорах с властями ОАЭ. Столица Объединенных Арабских Эмиратов город Дубаи уже подал официальную заявку на проведение у себя двух матчей: Каспарова с Касымжановым и победителя этой пары с сильнейшим в матче Крамник—Леко. Организаторы из Дубаи готовы обеспечить половину призового фонда. Остальные средства могут поступить от лондонского мецената и миллиардера Натана Ротшильда.

Фестиваль в Пардубице

Традиционный XV Международный шахматный фестиваль прошел в чешском городе Пардубице. Особый интерес вызвал главный турнир фестиваля, в котором приняли участие 376 спортсменов, в том числе более ста международных гроссмейстеров и мастеров. В турнире приняли участие и белорусские шахматисты. Соревнования проводились по швейцарской системе в 9 туров. В острейшей спортивной борьбе первое место удалось занять молодому московскому гроссмейстеру Сергею Григорьянцу, набравшему 7,5 очка из 9 возможных. Сразу 11 участников набрали по 7 очков. По дополнительным показателям второе место было присуждено гроссмейстеру Эрнесто Инаркиеву (Россия), третье — гроссмейстеру Бартащу Сочко (Польша). Значительного успеха добился минчанин, 21-летний гроссмейстер Сергей Азаров. Он получил четвертый приз. По 7 очков набрали также гроссмейстеры 5.М.Туров, 6.В.Поткин, 7.Е.Наер (все из России), 8.Р.Калод (Чехия), 9.Д.Павасович (Словения), 10.З.Храчек (Чехия), 11.А.Янкович (Хорватия), 12.Д.Навара (Чехия).

А вот какие результаты показали остальные белорусские участники. Международный мастер Андрей Жигалко набрал 6 очков и занял 29-е место. Его брат 15-летний мастер Сергей Жигалко также набрал 6 очков, но по дополнительным показателям оказался на 46-м месте. Международный мастер Никита Майоров из Минска финишировал с 5,5 очка, что определило ему 67-е место. У чемпиона Беларуси мастера Андрея Малюша в активе 5 очков, 161-е место.

Среди женщин лучший результат в турнире показала Моника Сочко (Польша) — 5,5 очка, у минчанки мастера спорта Надежды Поливоды — 2,5.

Успех молодых

Суперфинал женского чемпионата России по шахматам, в котором приняли участие все сильнейшие спортсменки страны, принес успех 18-летней шахматистке из Архангельска Татьяне Косинцевой. Она провела турнир без единого поражения и финишировала первой, набрав в 11 встречах 8,5 очка. Серебряную медаль завоевала чемпионка Европы этого года москвичка Александра Костенюк — 8 очков. В апреле она отметила свое 20-летие. А бронзовым призером стала старшая сестра чемпионки 19-летняя Надежда Косинцева — 6,5 очка. По 6 очков набрали вице-чемпионка мира 2004 года Екатерина Ковалевская и Алиса Галлямова, разделившие 4—5-е места. Следует отметить успешное выступление воспитанницы белорусской шахматной школы Елены Заяц, начинавшей свой путь в Барановичах. Она набрала 5,5 очка и заняла 6-е место.

Четверг, 12 августа

БТ

07.00, 08.00, 09.00, 12.00, 15.00, 18.00, 23.00 Новости.
07.05 "Хам". Сериал.
08.25 "Радуйся!"
09.10, 19.05 "Спрут". Сериал.
10.15, 20.05 "Тайны следствия-2". Сериал.
10.55, 17.25 "Богатые и знаменитые". Сериал.
11.55 "100 шагов к Олимпу".
12.10 "Работа пуще неволи". Видеофильм АТН.
12.25 "Какая чудная игра". Трагикомедия.
14.00 "Звездный дождь".
15.15 "Наши самые прекрасные каникулы". Сериал.
16.00 "Москва—Кассиопея". Худ.фильм.
18.35 "Новая коллекция" Олега Лукашевича".
21.00 "Панорама".
21.50 "Права человека. Взгляд в мир".
22.00 "Полный привод". Комедия.
00.00 "Дневник Олимпиады".

ОНТ

07.00, 07.30, 08.00, 08.30, 18.00, 20.30, 23.10 "Наши новости".
07.05 "Наше утро".
С 09.05 до 15.15 — техническая профилактика.
15.15 "Следствие ведут знатоки". "Третейский судья". Сериал.
16.10 "Женщины в любви". Сериал.
17.00 "Слабое звено".
18.10 "Дом". Реалити-шоу.
19.05 "Клон". Сериал.
20.00 "Время".
21.05 "Черный ворон". Сериал.
22.05 "Улицы разбитых фонарей". Сериал.
23.25 "Городские легенды-2". Триллер.

РОССИЯ

07.45, 17.05 "Бедная Настя". Сериал.
08.45, 19.55 "Каменская-2". Сериал.
09.50, 22.20 "Вести. Дежурная часть".
10.00, 16.00, 19.00 "Вести".
10.30, 19.30, 22.00 "Местное время. Вести — Москва".
10.50 "Возвращение Будулая". Сериал.
11.55, 21.05 "Марш Турецкого". Сериал.
16.10 "Агентство "Золотая пуля". Сериал.
18.00 "Комиссар Рекс". Сериал.
19.50 "Спокойной ночи, малыши!".
22.35 "Кундун". Драма.

ЛАД

06.30 EURONEWS.
08.00, 14.00, 20.00 Новости.
08.10 "Площадь искусств".
08.35, 22.10 "На всю оставшуюся жизнь". Мелодрама.
09.50 "Здоровье".
10.15 "Ералаш".
10.25, 21.15 "Тайны Ниро Вульфа". Детектив.
11.15, 18.20 "Между нами, женщинами".
11.35, 18.40 "Подросток". Драма.
12.55 "По следам черепахи". Док.фильм.
13.20 Мультфильм.
14.10 "Приключения в затерянном мире". Мультсериал.
14.40 "Не зевай!".
14.50 "Нежный возраст". Сериал.
15.15 "Калинковичи". Док.фильм.
16.15 "Встреча в Троицком" с Александром Домарацким".
16.40 "Страсти по Авдею". Спектакль.
20.15 "Колыбельная".
20.30 "Дела семейные".

НТВ

09.00, 11.00, 16.00, 18.00 "Сегодня".
09.25 "Квартирный вопрос".
10.20 "Страна советов".
14.35 "Принцип домино".
16.30 "Охота на Золушку". Сериал.
17.35 "Протокол".
18.40 "Москва, Центральный округ". Сериал.
19.50 "Я все решу сама". Сериал.
21.00 "Страна и мир".
21.35 "Иллюзия убийства-2". Боевик.

СТВ+RenTV

06.35, 18.00 "Минщина. Люди, события, факты".
06.45 "Утро столицы".
07.30, 16.30, 19.30, 22.45 "24 часа".
07.50, 20.00 "СТВ-спорт".
08.00 "Светская хроника".
08.15, 23.10 "Технология".
08.25 "Минское время. 1945 год".
С 09.00 до 15.00 — техническая профилактика.
15.05 "ОБЖ, или Остаться без одежды". Сериал.
15.30 "Маска". Мультсериал.
15.55 "Ecce Homo".
16.15 "Добро пожаловаться..."
17.00 "Веселая компания". Сериал.
18.15 "Театральные истории".
18.30 "NEXT-3". Сериал.
20.10 "Тема дня".
20.20 "Добрый вечер, малыш".
20.35 "Фильм, фильм, фильм".
20.55 "Отчаянные авантюристы". Худ.фильм.
23.20 "Турпоход".
23.30 "Душой исполненный полет". Балет "Спящая красавица".
00.00 "Секретные материалы". Сериал.
00.45 "Новости СНГ".

8-Й КАНАЛ

07.00, 17.00 "Таинственный мир Рут Рендел". Сериал.
07.50, 17.50, 21.00 "Телемагазин".
08.00 Программа мультфильмов.
09.15, 19.30 "Атомик Филмз" и "К-видео" представляют...
09.20 "Трюкачи Голливуда".
09.40, 19.50 "Горец". Сериал.
10.30, 21.10 "Гамлет". Худ.фильм.
16.30 "Мультпарад" от "Бюргера".
18.00 "Слезы капали". Драма.
19.35 "Последний миф". Док.сериал.
20.45 "Вечарніца".

ТВ ЦЕНТР

04.45, 06.30 "Настроение".
07.35 "Бурный понедельник". Триллер.
09.15 Мультфильм.
09.40 "Войди в свой дом".
09.45 "Телемагазин".
10.00, 13.00, 17.00, 21.00 "События. Время московское".
10.15 "Дата".
11.05 "Преступление". "Обман". Худ.фильм.
12.20 "Квадратные метры".
12.35, 23.05 "Петровка, 38".
13.15 "Инспектор Кресс". Сериал.
14.30 "Музыкальный серпантин".
15.00 "Регионы: прямая речь".
15.30 Мультфильмы.
16.00 "Парижский полицейский". Сериал.
17.15 "21-й кабинет".
18.00 "Страсти по Саломее". Сериал.
18.50 "Пять минут деловой Москвы".
19.55 "Торпедоносцы". Драма.
20.40 "Разбогатеть на старине". Спецрепортаж.
21.40 "По закону". Сериал.
22.35 "Времечко".
23.25 "25-й час. События. Время московское".
23.50 "Супердиск".
00.05 "Железный орел-2". Боевик.

EUROSPORT

09.30 Футбол. Еврголы.
10.00 Конный спорт. Суперлига в Ирландии.
11.00 Олимпийские игры. Футбол. Мужчины. Тунис—Австралия.
12.00 Легкая атлетика. Супер-Гран-при в Швеции.
13.30 Спидвей. Кубок мира в Англии.
14.30 Олимпийские игры. Футбол. Женщины. Германия—Китай.
16.30 Олимпийские игры. Футбол. Женщины. Греция—США.
17.30 Олимпийские игры. Футбол. Женщины. Швеция—Япония.
18.30 Новости Олимпиады.
18.45, 00.00 "Цель — Афины".
19.00 "Олимпийская одиссея".
19.30 Олимпийские игры. Футбол. Мужчины. Греция—Южная Корея.
20.30 Олимпийские игры. Футбол. Мужчины. Гана—Италия.
22.30 Олимпийские игры. Футбол. Мужчины. Ирак—Португалия.
00.15, 02.15 Новости "Евроспорта".
00.30, 01.30 Ралли. Чемпионат мира в Финляндии.
01.45 Ралли-рейд.

Адрас рэдакцыі:
220030, Мінск, вул.Энгельса, 34а.
Прыёмная: тэл./факс(017) 206-68-71.
Тэл./факс рэкламнага аддзела: 206-69-04, 206-69-06.
E-mail : nv@promedia.by
http://nv.promedia.by

Індэкс 63222.

Заснавальнік і галоўны рэдактар Іосіф СЯРЭДЗІЧ

Пасведчанне аб рэгістрацыі перыядычнага выдання №246 ад 10 кастрычніка 1996 г. (пасведчанне аб дзяржаўнай рэгістрацыі №224 ад 6 сакавіка 2000 г.). Нумар газеты аддрукаваны з дыяпазітываў заказчыка на ААТ «Красная звезда», 220073, г.Мінск, 1-ы Загарадны завулак, 3. Падпісаны ў друк у 15.00. Аб'ём 2 друк. аркушы. Тыраж: 27 550 экз. Заказ № 708.